Facultade de Belas Artes

Localización e contacto

Facultade de Belas Artes de Pontevedra

R/ Maestranza, 2
36002 Pontevedra

986 80 18 00

bbaa@uvigo.es

belasartes.uvigo.es

Equipo decanal

Decano
Ignacio Barcia Rodríguez
dfba@uvigo.es

Vicedecana de organización académica
Paloma Cabello Pérez
vdfba@uvigo.es

Vicedecana de relacións externas
Lola Dopico Aneiros
extfba@uvigo.es

Secretario
Juan Carlos Meana Martínez

Secretaría do Decanato
Maximino Villaverde
sdfba@uvigo.es

Tlf: 986 801 806
Fax: 986 801 883

Calendario Escolar

1.- O período lectivo do curso académico comprenderá do día **21** de setembro de 2009 ao **30** de xullo de 2010. O mes de agosto non será lectivo.

2.- As actividades académicas comezarán e rematarán nas datas seguintes:

Primeiro cuadrimestre: inicio: **21** de setembro de 2009 /remate: **3** de febreiro de 2010.

Segundo cuadrimestre:inicio: **4** de febreiro de 2010 / remate: **7** de xuño de 2010.

3.- Cando estea previsto a realización de probas de avaliación os/as estudantes en cada curso académico terán dereito a dúas oportunidades quedando o calendario recomendado de probas de avaliación organizado en tres períodos:

Datas das probas de avaliación

Primeiro cuadrimestre	entre o **21** de xaneiro e o **3** de febreiro de 2010.
Segundo cuadrimestre	entre o **25** *de maio ao* **7** de xuño de 2010.
Xullo	entre os días **1** *ao* **15** de xullo de 2010.

4.- As clases interromperanse dende o día **21** de decembro de 2009 ata o día **8** de xaneiro de 2010 (ambos os dous incluídos), os días **15** e **16** de febreiro e dende o día **27** de marzo ao **5** de abril de 2010 (ambos os dous incluídos).

5.- Terá carácter festivo o día **28** de xaneiro de 2010 (celebración do patrón da Universidade). Posuirán o mesmo carácter os días das festas oficiais do Estado, da Comunidade Autónoma e, en cada Campus, os días das festas locais.

6.- Así mesmo, terá carácter festivo a data da festa do Centro, San Ero, o venres 7 de maio

Secretaría de alumnado

Xefa de administración
María del Pilar Lores Baena

Posto Base
Monserrat Vila Costas

Teléfono: 986801805
Fax: 986801883
secfba@uvigo.es

Horario de atención ó público: de 9:00 a 14:00 h

Biblioteca

Horario: Luns a venres de 8:30 a 20:30h salvo verán, semana santa e nadal.

A Biblioteca de Belas Artes forma parte do conxunto da Biblioteca Universitaria de Vigo (BUV) polo que se rexerá polo Regulamento da BUV aprobado en Xunta de Goberno o 27de febreiro de 2002 e pola Normativa de Préstamo. Conta con cincuenta e cinco títulos de publicacións periódicas e nove mil seiscentos títulos de monografías, a mioría de acceso directo na sala.

Dirección:
Biblioteca da Facultade de Belas Artes
Rúa Maestranza, 2
36002 Pontevedra

Teléfono:
986 80 18 36

Correo electrónico:
presbel@uvigo.es

Técnicos especialistas de biblioteca
Ana Prieto Bereijo (quenda de mañá)
Ana Cecilia Rodríguez Buján (quenda de tarde)

Páxina web da Biblioteca da Universidade de Vigo:
www.uvigo.es/biblioteca

Catálogo da Biblioteca da Universidade de Vigo:
http://biblio.cesga.es/search*gag

O catálogo recolle tódolos fondos da Bibioteca da Universidade de Vigo e pódese consultar a través de internet.

Servizos
Lectura en sala
Préstamo a domicilio de fondos bibliográficos de tódala Biblioteca Universitaria
Reproducción de documentos: para reproduci-los documentos da biblioteca que non poidan ser prestados. O usuario terá á súa disposición na sala unha fotocopiadora de tarxeta dependente do servicio de reprografía da facultade.

Os servicios máis especializados (como ó acceso a internet para buscas bibliográficas, consulta asistida en bases de datos, etc...) así como a dirección, xestión e coordinación de tódalas bibliotecas do Campus de Pontevedra atópase na Biblioteca Central do Campus.

Biblioteca Central do Campus de Pontevedra
Campus A Xunqueira
(Edificio Fac. de Ciencias Sociais)
36005 - Pontevedra

Laboratorios e obradoiros

Obradoiros multiusos

Horario durante o curso académico: De luns a venres de 9:00 a 21:00 h.

Técnicos especialistas responsables:
Fernando Portasany
Eduardo Calzado Díaz.

Estes talleres están a cargo de técnicos especialistas que supervisan e apoian o traballo de investigadores e estudiantes, proporcionando o asesoramento técnico necesario. Os talleres están dotados de ferramenta de man e maquinaria específicas.
Taller de Metal
Taller de Madeira
Taller de Cerámica
Taller de Plástico
Taller de Outros Materiales

Aula de internet
A Aula Informática está asistida por un bolseiro da UVI. Nela os estudiantes dispoñen de equipamentos informáticos para a realización de traballos e de acceso a Internet para consultas relacionadas cos seus estudios.

Laboratorio de audiovisuais
O laboratorio de Audiovisuais está destinado á investigación e á docencia. Dispón de quince postos dotados con equipamentos de edición dixital.

Laboratorio de informática
O laboratorio de Informática está destinado á investigación e á docencia. Dispón de vinte postos dotados con equipamentos informáticos para edición de imaxe dixital, 3D, deseño de páxinas Web e tratamento fotográfico dixital.

Laboratorio de Técnicas gráficas

Técnico especialista responsable:
José Angel Zabala Maté.

O laboratorio de Técnicas gráficas está destinado á docencia e investigación. Dispón de instalacións para gravado calcográfico, serigrafía, etc..

Laboratorio de fotografía

Técnico especialista responsable:
Andrés Pinal Rodriguez

Grao en Belas Artes

Materias

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P01G010V01301	Expresión gráfica: Sistemas de representación	1c	6
P01G010V01302	Psicoloxía: Psicoloxía da arte	1c	6
P01G010V01303	Arte, linguaxe e representación	1c	6
P01G010V01304	Escultura	1c	6
P01G010V01305	Técnicas gráficas	1c	6
P01G010V01401	Arte: Arte e modernidade	2c	6
P01G010V01402	Debuxo	2c	6
P01G010V01403	Imaxe en movemento	2c	6
P01G010V01404	Pintura	2c	6
P01G010V01405	Procesos de espazo e tempo	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Expresión gráfica: Sistemas de representación				
Materia	Expresión gráfica: Sistemas de representación			
Código	P01G010V01301			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Debuxo			
Coordinador/a	Fariña Busto, Maria Jose			
Profesorado	Alvarez Martinez, Inge Matilde Fariña Busto, Maria Jose			
Correo-e	pepa@coag.es			
Web				
Descrición xeral	A materia pretende introducir o alumno/a no estudo dos sistemas de representación, establecendo a correspondencia coa representación espacial na obra artística. A necesidade de establecer unha linguaxe que sirva como medio de expresión e de comunicación tanto nos procesos de investigación sobre as formas, como na comprensión gráfica de bosquexos e proxectos artístico e técnicos, dá lugar ao nacemento do chamado Debuxo Técnico, termo no que se engloba o estudo dos sistemas de representación. A materia introducirá o alumnado na resolución de problemas xeométricos e de simulación do espazo tridimensional no plano, achegándoo á representación da realidade próxima.			

Competencias de titulación	
Código	
A6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
A9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
A13	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese. Analizar, interpretar e sintetizar as fontes
A14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
A25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
A26	Capacidade de curiosidade e de sorpresa máis para alén da percepción práctica. Desenvolver a percepción mental para alén do retiniano
A36	Capacidade de documentar a produción artística. Utilizar as ferramentas e recursos necesarios para contextualizar e explicar a propia obra artística
A38	Capacidade heurística e de especulación para a realización de novos proxectos e estratexias de acción artísticas. Desenvolver a comprensión e especulación dos problemas artísticos na súa totalidade
A42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento das relacións entre percepción, imaxinación e representación.	A6 A9 A13 A38
Coñecementos básicos dos métodos de representación utilizados en arte.	A9 A14
Coñecementos básicos de perspectiva.	A9 A14
Coñecementos básicos da representación a escala.	A9 A14
Capacidade básica para comprender procesos de representación.	A6 A26

Capacidade para a visión espacial.	A6 A25	
Capacidade para a visualización e interpretación de representacións espaciais.	A14	B1 B2
Habilidades básicas de representación.	A36 A42	
Habilidades para aplicar sistemas de representación en procesos creativos.	A42	
Habilidade para manexar procesos de representación a escala.	A36 A42	
Habilidade para a interpretación de representacións espaciais	A42	

Contidos

Tema	
Tema 1. Unha historia da representación: a orixe da perspectiva.	O debuxo espacial na antigüidade. Desenvolvemento da teoría da perspectiva artificial: Filippo Brunelleschi. Leon Battista Alberti. Máquinas de debuxar. A representación espacial na obra de arte.
Tema 2. O espacio e o plano.	Proxeccións. Clases. Xeometría descriptiva: Sistemas de representación. Aplicacións: a representación do obxeto e do espacio.
Tema 3. Sistema cónico. Perspectiva cónica.	Fundamentos do sistema. Elementos fundamentais do sistema cónico.
Tema 4. Presentación e representación.	Instrumentos de medida e intrumentos de trazado. O papel. Formatos normalizados e dobrado. Medida e orden. Escalas: escala numérica e escala gráfica. Acotación.
Tema 5. Entre a idea e a realidade.	A maqueta: representación tridimensional a escala. Materiales y herramientas.
Tema 6. Sistema diédrico.	Elementos fundamentais do sistema diédrico. Representación do punto. Posicións do punto. Representación da recta: puntos notabeis da recta. Partes vistas e ocultas. Posición particulares da recta. Representación do plano. Recta situada nun plano. Rectas singulares dun plano.. Posicións particulares do plano. Interseccións: intersección de recta e plano. Intersección de planos.
Tema 7. Sistema cónico. Perspectiva cónica (continuación)	Representación do punto. Representación da recta. Métodos perspectivos: método directo. Método de trazas e punto de fuga. Representación do plano. Posicións do plano. Interseccións.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Sesión maxistral	10	0	10
Traballos de aula	44	0	44
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	28	28
Saídas de estudo/prácticas de campo	0	12	12
Estudos/actividades previos	0	13	13
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	37	37
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Toma de contacto cos estudantes e presentación da materia, enumerando os obxectivos que se perseguen, especificando os contidos, explicando a metodoloxía que se empregará e aclarando os criterios e formas de avaliación.
Sesión maxistral	Explicación dos contidos da materia de forma teórica, con apoio de información gráfica para a súa correcta comprensión.

Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios prácticos a partir dos coñecementos teóricos da materia obxecto de estudo, baixo a supervisión da profesora, con atención individualizada e posta en común global.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Desenvolvementos de exercicios que axuden a asentar os coñecementos adquiridos nas clases teóricas, con apoio da bibliografía especificada.
Saídas de estudo/prácticas de campo	Actividade na que o estudante aplicará os seus coñecementos na realización de prácticas no exterior e visitas a exposicións.
Estudos/actividades previos	Preparación de exercicios e prácticas coa lectura de bibliografía e co estudo de documentación gráfica de referencia.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Desenvolvemento de exercicios prácticos de forma autónoma partindo das directrices dadas pola profesora e supervisión destes exercicios nas titorías.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	A realización de exercicios na aula implica un seguimento continuado e personalizado por parte da profesora, que supón tamén unha posta en común co conxunto do grupo o cun número limitado de estudantes, segundo as necesidades de cada un deles Efectuarase un seguimento personalizado dos traballos que se realizan fóra da aula nas horas de titoría.
Traballos de aula	A realización de exercicios na aula implica un seguimento continuado e personalizado por parte da profesora, que supón tamén unha posta en común co conxunto do grupo o cun número limitado de estudantes, segundo as necesidades de cada un deles Efectuarase un seguimento personalizado dos traballos que se realizan fóra da aula nas horas de titoría.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Resolución de exercicios vinculados directamente aos contidos teóricos da materia. Probas prácticas específicas que se desenvolveran na aula e que engloban os coñocementos adquiridos tanto nas leccións maxistrais como nos exercicios e no dominio da representación a eles vinculado.	80 de la nota final.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Realización de exercicios fóra da aula que reflicten, de acordo cos contidos da materia, os coñecementos adquiridos na representación espacial sobre un soporte bidimensional.	20 de la nota final.

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación da materia será continuada, polo que tendrase en conta a evolución do estudante ao longo do curso. Condición necesaria pra a obtención dunha avaliación positiva será a asistencia as clases e a participación nas mesmas, así como a realización dos diversos exrcicios prácticos, tanto os desenvolvidos na aula como os efectuados fora da mesma.

Para presentarse a convocatoria de Xullo, consistente no desenrolo duns exercicios na aula, será preciso a entrega previa dos exercicios do curso que se determinen.

A avaliación da materia será continuada, polo que se terá en conta a evolución de cada estudante ao longo do curso. A condición necesaria para a obtención dunha avaliación positiva será a asistencia ás clases e a participación nelas, así como a realización dos diversos exercicios prácticos, tanto os desenvolvidos na aula como os efectuados fóra dela.
Para presentarse á convocatoria de xullo, que consiste na realización duns exercicios na aula, será precisa a entrega previa de todos os exercicios desenvolvidos durante o curso.

Bibliografía. Fontes de información

DAMISCH, Hubert, **El origen de la perspectiva**, Alianza Editorial S.A.,

GONZALO GONZALO, Joaquín, **Sistema diédrico directo**, Editorial Dossat,

IZQUIERDO ASENSI, Fernando, **Geometría descriptiva**, Paraninfo,

IZQUIERDO ASENSI, Fernando, **Ejercicios de Geometría descriptiva**, Paraninfo,

RODRÍGUEZ DE ABAJO, F. Javier, **Geometría descriptiva. Sistema cónico**, Editorial Donostiarra,

RODRÍGUEZ DE ABAJO, F. Javier, **Geometría descriptiva. Sistema diédrico**, Editorial Donostiarra,

GÓMEZ MOLINA, J.J.(Coord.), **Máquinas y herramientas de dibujo**, Ediciones Cátedra,

ARNHEIM, Rudolf, **El poder del centro**, Alianza Editorial S.A.,

GOMBRICH, Ernst H., **La imagen y el ojo**, Alianza Editorial, S.A.,

KUBOVY, Michael, **Psicología de la perspectiva y el arte del Renacimiento**, Editorial Trotta,

NAVARRO DE ZUVILLAGA, Javier, **Imágenes de la perspectiva**, Editorial Siruela,

MERLEAU-PONTY, Maurice, **Fenomenología de la percepción**, Ed. Península/Edicions 62,

Recomendacións

Outros comentarios

É necesario o seguimento continuado da materia, repasando ao termo das clases os contidos cos que se estivo traballando e incidindo nos distintos exercicios levados a cabo ata a súa total comprensión. Planificaranse os exercicios que teñen que desenvolverse fóra da aula para que, no momento da entrega, estean totalmente terminados, revisados e se poida ter recapacitado sobre eles, de maneira que calquera cuestión que poida xurdir sobre poida ser aclarada de forma conveniente sen dúbidas ou improvisacións.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Psicoloxía: Psicoloxía da arte				
Materia	Psicoloxía: Psicoloxía da arte			
Código	P01G010V01302			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Perez Fabello, Maria Jose			
Profesorado	Perez Fabello, Maria Jose			
Correo-e	fabello@uvigo.es			
Web	http://http://faitic.uvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia proporciónalles aos alumnos un marco teórico-práctico no estudo da percepción, a memoria e o proceso creativo que lles serve de instrumento para reflexionar no mundo artístico.			

Competencias de titulación	
Código	
A4	Comprensión crítica da dimensión preformativa e de incidencia social da arte. Analizar a repercusión recíproca entre a arte e a sociedade
A22	Capacidade de producir e relacionar ideas dentro do proceso creativo
A23	Capacidade de comunicación. Aprender a traducir as ideas artísticas para poder transmitilas
A25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
A26	Capacidade de curiosidade e de sorpresa máis para alén da percepción práctica. Desenvolver a percepción mental para alén do retiniano
A27	Capacidade de traballar de maneira autónoma. Desenvolver a capacidade de suscitar, desenvolver e concluír o traballo artístico persoal
A28	Capacidade de traballar en equipo. Capacidade de organizar, desenvolver e resolver o traballo mediante a aplicación de estratexias de interacción
A29	Capacidade de iniciativa propia e de automotivación
A30	Capacidade de perseveranza. Desenvolver a constancia necesaria para resolver as dificultades inherentes á creación artística
A33	Capacidade de colaboración con outras disciplinas. Desenvolvemento de vías de relación e intercambio con outros campos de coñecemento
A34	Capacidade de colaboración con outras profesións e especialmente cos profesionais doutros campos. Identificar os profesionais adecuados para desenvolver adecuadamente o traballo artístico
A37	Capacidade de identificar os problemas artísticos e/ou socioculturais así como os condicionantes que fan posible discursos artísticos determinados. Describir os condicionantes que inciden na creación artística. Análise das estratexias de produción artística
B6	Capacidade de traballar en equipo.

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecementos básicos dos procesos cognitivos básicos da percepción e memoria.	A22 A25 A27 A30
Coñecementos básicos do proceso creativo, a imaxinaría mental e os mapas cognitivos.	A27 A30 A33
Capacidade de comprensión das implicacións dos procesos de percepción, memoria e emoción no proceso artístico.	A26 A27
Capacidade de comprensión da importancia do proceso creativo, a imaxinaría mental e os mapas cognitivos na creación artística.	A26 A27
Capacidade para analizar e valorar a influencia social e o pensamento social e as súas implicacións na arte.	A4 A25 A27
Capacidade para contemplar distintas posibilidades na resolución dun problema.	A26 A29 A37

Capacidade para comprender e valorar distintos discursos.	A29 A34	
Capacidade para a procura do coñecemento a través de distintas vías.	A22 A29	
Capacidade para percibir e interpretar acontecementos con flexibilidade.	A22 A34 A37	
Capacidade para reflexionar sobre o proceso de aprendizaxe.	A25 A33	
Capacidade para desenvolver criterios de avaliación e aplicalos ao proceso de aprendizaxe.	A22 A33 A34	
Habilidade para a creación de imaxes mentais.	A22 A33	
Habilidade para dialogar e chegar a acordos en traballos en grupo.	A23 A28	B6

Contidos

Tema	
TEMA I. Introdución	Intereses en Psicoloxía. 1. Obxecto de estudo. 2. Distintas visións. 3. Distintos métodos.
TEMA II. O mundo da percepción	1. O ollo e a cámara fotográfica. 2. A percepción como constructo mental. 3. A ciencia da percepción. 4. Principais teorías sobre a percepción.
TEMA III. Constancia perceptual	1. Constancia da cor. 2. Constancia da luminosidade. 3. Constancia da forma. 4. Constancia do tamaño.
TEMA IV. Percepción de obxectos	1. Organización da percepción. A Gestalt. 2. Procesamento neuronal. 3. Procesamento perceptual. 4. Coñecemento, experiencia e procesamento.
TEMA V. Percepción do espazo	1. Claves oculomotrices. 2. Claves pictóricas. 3. Claves producidas polo movemento. 4. Disparidade binocular e estereopsia. 5. Desenvolvemento da visión binocular.
TEMA VI. Ilusións perceptuais	1. Tipos de ilusións. 2. Ilusión horizontal-vertical. 3. Ilusión da lúa. 4. Ilusión de Muller-Lyer. 5. Ilusión de Ponzo. 6. Figuras ambiguas e imposibles.
TEMA VII. Memoria. O enfoque do procesamento de información.	1. Rexistro sensorial. 2. Memoria a curto prazo. 3. Memoria a longo prazo. 4. Niveis de procesamento: alternativa ao modelo de almacéns.
TEMA VIII. Memoria. O esquecemento	1. Teorías. 2. Trastornos da memoria. 3. Incremento de memoria.
TEMA IX. Solución de problemas e pensamento creativo	1. Unidades básicas do pensamento. 2. Imaxinaría mental. 3. Probas de creatividade. 4. Etapas do pensamento creativo. 5. A personalidade creativa.
TEMA X. Representación mental do espazo	1. Mapas cognitivos. 2. Coñecemento ambiental. 3. Noción de mapa cognitivo. 4. Investigacións empíricas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	45	75
Prácticas de laboratorio	10	30	40

Traballos tutelados	1	0	1
Traballos de aula	6	0	6
Outros	0	8	8
Prácticas autónomas a través de TIC	1.5	7.5	9
Presentacións/exposicións	3	0	3
Probas de tipo test	1	0	1
Cartafol/dossier	0	7	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	É unha exposición dos contidos básicos de cada tema. Foméntase a participación do alumnado mediante a presentación de cuestións e exercicios para resolver durante as exposicións. A exposición de contidos está apoiada por presentacións PowerPoint que se subirán á Plataforma virtual Tema.
Prácticas de laboratorio	As prácticas de laboratorio preséntanse para que os alumnos/as teñan un contacto directo coa experimentación de onde xorden os contidos desenvolvidos nas sesións maxistrais. Nestas prácticas hai que sinalar dous tipos de implicación por parte dos alumnos/as: colaboración en prácticas e asistencia a prácticas. A colaboración nas prácticas implica que o/a alumno/a se converte en experimentador/a e que se responsabiliza de realizar o experimento na clase. A asistencia ás prácticas implica que o/a alumno/a se converte en suxeito experimental e participa nun grupo de control ou experimental. Propóñense un total de 13 experimentos clásicos relacionados cos contidos do temario (percepción, memoria e creatividade). Cada experimento está deseñado para ser levado a cabo por un grupo máximo de dous alumnos que se encargarán de realizalo na clase práctica (baixo a supervisión da profesora). O resto dos alumnos participan no experimento como suxeitos experimentais formando parte dun grupo de control ou experimental. Para a colaboración en experimentos crearanse grupos de, como máximo, dous alumnos/as, e tantos grupos como experimentos se propoñen para cada un dos cinco grupos de prácticas. A elección da colaboración en prácticas realizarase na Plataforma Virtual, onde se atopará un resumo de cada experimento, así como o deseño e o material necesarios para levalos a cabo. Non se poderá colaborar en máis dun experimento.
Traballos tutelados	TRABALLOS TUTELADOS. 1. TRABALLOS DE ARTISTAS: elixirase un artista cuxa obra, proceso creativo ou experiencia estea relacionado coa temática proposta na materia. Trátase de reflexionar sobre a obra do/a artista a través do proceso psicolóxico. O traballo consta dunha pequena introdución na que se fala do proceso psicolóxico, unha contextualización na que se inclúe o momento histórico e a propia vida do/a artista, para finalizar coa análise da obra e a súa proxección na temática que se analiza. ÍNDICE: introdución, contexto, análise do traballo do/a artista, bibliografía. A extensión mínima do traballo mecanografado é de 15 folios a dobre espazo co tipo de letra Arial 12. Debe incluír bibliografía e estar paxinado. O traballo será individual. 2. XOGO PARA ENSINAR ARTE: crear un xogo (de cartas, un xogo tradicional como parchís, oca, etc.) para ensinar arte. O obxectivo é reflexionar sobre as etapas evolutivas na infancia-adolescencia e telas en conta para deseñar o xogo dirixido a achegar o neno/a ao mundo da arte. Pódense incluír os elementos que se consideren adecuados, mais deberanse xustificar: o uso da cor, determinadas formas, elementos de motivación (como eles mesmos ou persoas vinculadas dentro da obra…), etc. É necesario xerar as normas do xogo (pódense ter en conta normas que xa existen). Á parte do xogo e das normas, entregarase un informe no que se xustifiquen as distintas características do xogo en función da etapa evolutiva a quen vai dirixido. ÍNDICE: etapa evolutiva, características do xogo, xustificación e bibliografía. O mínimo son 10 folios a dobre espazo e o tipo de letra, Arial 12. 3. IMAXES GUIADAS: elixir unha obra dun/ha artista e quitar do cadro unha personaxe (un punto, unha liña, unha personaxe…) que nos servirá de guía para coñecer o/a artista e a súa obra.Todo ten que estar documentado e argumentado. Coñecer a etapa evolutiva para ver que é o que lles pode interesar máis aos nenos desa idade (motivación) e ter en conta o desenvolvemento cognitivo para adecuar o contido á idade. O traballo deberá conter un informe cos seguintes pasos: ÍNDICE: introdución (información sobre a etapa evolutiva a quen vai dirixido e por que), presentar o/a guía, facer unha viaxe para coñecer ao/a artista, coñecer a súa cidade e o seu momento histórico. Ex.: imos visitar ao artista á súa casa, imos ver o seu obradoiro e móstranos os seus traballos (un ou dos, os máis representativos). O informe terá unha extensión mínima de 15 folios a dobre espazo co tipo de letra Arial 12. Todos os traballos deben incluír unha portada co título do traballo, o nome e apelidos do/a autor/a, ano académico e materia. Ademais, deben incluír bibliografía e estar paxinados. A presentación de traballos farase en PowerPoint, previa revisión da profesora. O tempo máximo de exposición son 20 minutos. Na Plataforma Virtual da Universidade (FAITIC), no epígrafe PRÁCTICAS, atoparase a información sobre as distintas alternativas, coa posibilidade de introducir a elección correspondente. A data de entrega de todos os traballos é o último día de clase, o 20 de xaneiro de 2010.
Traballos de aula	Realización de actividades en grupo relacionadas cos contidos da materia.

Outros	Lecturas relacionadas coa materia. Esta actividade individual implicará un resumo e un comentario crítico. A extensión mínima do traballo mecanografado será de 10 folios a dobre espazo, co tipo de letra Arial 12. Tamén poderá ser presentado en clase cun tempo de exposición máximo de 15 minutos. A entrega dos resumos terá como data tope o último día de clase, o 20 de xaneiro de 2010.
Prácticas autónomas a través de TIC	Unha parte importante neste apartado é a proposta por parte dos alumnos de preguntas tipo test relacionadas cos distintos temas da materia. As preguntas terán 4 alternativas de resposta, das que só unha será correcta. Débese incluír feedback nas alternativas de resposta. As preguntas formuladas que teñan o visto e prace da profesora poden formar parte da proba tipo test para avaliar os contidos das clases maxistrais. Proporanse outras actividades para traballar os distintos contidos da materia: cuestionarios, exercicios de autoavaliación, estudos de caso, análises de obras, participación en foros e utilización do WIKI. Estes exercicios desenvolveranse na Plataforma Virtual TEMA, con datas de entrega e con feedback por parte da profesora.
Presentacións/exposicións	As presentacións e exposicións, tanto de traballos tutelados como de lecturas, realizarase mediante PowerPoint, previa revisión da profesora. O tempo de exposición máximo oscilará entre 15 e 20 minutos (incluíndo o tempo de resposta a posibles preguntas por parte dos compañeiros).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Nas prácticas de laboratorio entregaráselle ao grupo (máximo tres alumnos/as) un deseño con todos os pasos. Resolveranse dúbidas e seguirase o proceso puntualmente ata a realización. Isto implicará reunións entre os alumnos/as e a profesora. Cada experimento implica a súa realización e a explicación de todo o proceso aos compañeiros, incluíndo os resultados. Para iso farase unha presentación PowerPoint que revisará a profesora. Os traballos tutelados requiren unha revisión de todo o proceso, a aceptación da proposta por parte da profesora, un esquema coas distintas partes, o visto e prace do traballo e a revisión da presentación. As actividades que se formulan a través de TIC recibirán unha valoración (feedback) por parte da profesora.
Traballos tutelados	Nas prácticas de laboratorio entregaráselle ao grupo (máximo tres alumnos/as) un deseño con todos os pasos. Resolveranse dúbidas e seguirase o proceso puntualmente ata a realización. Isto implicará reunións entre os alumnos/as e a profesora. Cada experimento implica a súa realización e a explicación de todo o proceso aos compañeiros, incluíndo os resultados. Para iso farase unha presentación PowerPoint que revisará a profesora. Os traballos tutelados requiren unha revisión de todo o proceso, a aceptación da proposta por parte da profesora, un esquema coas distintas partes, o visto e prace do traballo e a revisión da presentación. As actividades que se formulan a través de TIC recibirán unha valoración (feedback) por parte da profesora.
Prácticas autónomas a través de TIC	Nas prácticas de laboratorio entregaráselle ao grupo (máximo tres alumnos/as) un deseño con todos os pasos. Resolveranse dúbidas e seguirase o proceso puntualmente ata a realización. Isto implicará reunións entre os alumnos/as e a profesora. Cada experimento implica a súa realización e a explicación de todo o proceso aos compañeiros, incluíndo os resultados. Para iso farase unha presentación PowerPoint que revisará a profesora. Os traballos tutelados requiren unha revisión de todo o proceso, a aceptación da proposta por parte da profesora, un esquema coas distintas partes, o visto e prace do traballo e a revisión da presentación. As actividades que se formulan a través de TIC recibirán unha valoración (feedback) por parte da profesora.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Prácticas de laboratorio	Avaliación formativa continua. Avaliación sumativa: valórase a asistencia, a preparación e documentación, a claridade, a organización de contidos, o traballo en grupo e a actitude.	10
Traballos tutelados	Avaliación formativa continua. Valórase a adecuación ás normas preestablecidas pola profesora e a actitude.	5
Traballos de aula	Avaliación formativa continua. Avaliación sumativa: valórase a colaboración e a implicación nas actividades.	5
Outros	Avaliación sumativa de lecturas: valórase a adecuación ás normas preestablecidas, a implicación, o nivel de profundidade en argumentacións e reflexións, e a actitude.	5
Prácticas autónomas a través de TIC	Avaliación formativa e continua. Avaliación sumativa: valórase o emprego de distintas ferramentas, a implicación, as argumentacións e reflexións, e a actitude.	5

Presentacións/exposicións	Avaliación formativa e continua. Avaliación sumativa: valórase a claridade e a sinxeleza na exposición, a compostura e a actitude na exposición.	5
Probas de tipo test	Avaliación sumativa e final: consistirá nunha proba obxectiva sobre os contidos que conforman a materia. A proba constará de 30 preguntas con catro alternativas, das que só unha é correcta. Esta evaluación faráse no período de evaluación o final do cuatrimestre, en horario de teoría.	60
Cartafol/dossier	Avaliación final do traballo tutelado: valórase a adecuación ás normas establecidas, a preparación, a claridade, os medios utilizados e o nivel de profundidade.	5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Evaluación final. La valoración final consistirá en la suma de las puntuaciones alcanzadas en todos los apartados. La puntuación mínima para superar la asignatura es de 5 puntos. Para optar a la Matrícula de Honor será necesario obtener la puntuación máxima en cada apartado.

Evaluación optativa. Los alumnos que por circunstancias personales no realicen ninguna actividad práctica pueden presentarse sólo al examen final. Consistirá en un prueba objetiva sobre los contenidos que conforman la asignatura. La prueba constará de 30 preguntas. La valoración máxima de esta prueba es de 6.

Avaliación final: la valoración final consistirá na suma das puntuacións acadadas en todos os apartados. A puntuación mínima para superar a materia é de 5 puntos. Para optar á matrícula de honra será necesario obter a puntuación máxima en cada apartado.
Avaliación optativa: los alumnos que, por circunstancias persoais, non realicen ningunha actividade práctica poden presentarse só ao exame final. Consistirá nunha proba obxectiva sobre os contidos que conforman a materia. A proba constará de 30 preguntas. A valoración máxima desta proba é de 6.

Bibliografía. Fontes de información

COON, D., **Psicología**, 1999,

CAMPOS, A., **Manual de prácticas de psicología básica**, 1988,

FERNÁNDEZ BALLESTEROS, J. L., **Procesos básicos de psicología general I**, 2000,

GOLDSTEIN, E.B., **Sensación y percepción**, 1999,

LAHEY, B.B., **Introducción a la psicología**, 1999,

MYER, D. G., **Psicología**, 1999,

SCHIFFMAN, H. R., **La percepción sensorial**, 1981,

ROCK, I., **La percepción**, 1985,

VEGA DE M., **Introducción a la psicología cognitiva**, 1984,

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

ARNHEIM, R. (1995). *Arte y percepción visual*. Madrid: Alianza.

BALLESTEROS, S. (2000). *Psicología general: un enfoque cognitivo para el siglo XXI.* Madrid: Universitas.

BEST, J.B. (2001). *Psicología cognitiva*. Madrid: Paraninfo.

S.A. (1993*). El desarrollo de la imaginación*. Barcelona: Paidós.

GOMBRICH, E. H. (1993). *La imagen y el ojo*. Madrid: Alianza Forma.

GOMBRICH, E. H. (1998). Meditaciones sobre un caballo de juguete y otros ensayos sobre la teoría del arte. Madrid: Debate.

LÁZARO, V. (2000). La representación mental del espacio a lo largo de la vida. Zaragoza: Egido.

SCHACTER, D. L. (1999). *En busca de la memoria: el cerebro, la mente y el pasado*. Barcelona: Ediciones Grupo Zeta.

VIGOUROUX, R. (1996). *La fábrica de lo bello.* Barcelona: Prensa Ibérica.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS

Arte, linguaxe e representación

Materia	Arte, linguaxe e representación			
Código	P01G010V01303			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Pintura			
Coordinador/a	Nuñez Jimenez, Marina			
Profesorado	Alvarez Caccamo, Berta Nuñez Jimenez, Marina			
Correo-e	netmarina@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Materia interdisciplinar que aborda un achegamento semiótico á cultura visual e á práctica da arte. Trátase de comprender como funcionan os signos e cales son as estratexias concretas de significación das imaxes que nos rodean. Así aprenderemos a lelas con competencia e a empregar, ao producirmos as obras, as tácticas que máis se adecúen aos nosos propósitos comunicativos.			

Competencias de titulación

Código	
A4	Comprensión crítica da dimensión preformativa e de incidencia social da arte. Analizar a repercusión recíproca entre a arte e a sociedade
A6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
A9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
A21	Capacidade de comprender e valorar discursos artísticos en relación coa propia obra. Establecer medios para comparar e relacionar a obra artística persoal co contexto creativo.
A25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
A31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
A36	Capacidade de documentar a produción artística. Utilizar as ferramentas e recursos necesarios para contextualizar e explicar a propia obra artística
A42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecemento das funcións expresivas e comunicativas dunha obra artística.	A6 A9	
Coñecemento da sintaxe e figuras retóricas dunha obra artística.	A6	
Coñecementos dos códigos de representación da obra artística.	A6	
Coñecemento do contexto cultural e artístico en relación coa cultura visual.	A4 A6	
Capacidade para o desenvolvemento das funcións expresivas e comunicativas dunha obra artística.	A21	
Capacidade para a lectura e análise de imaxes.	A25	B2
Capacidade para a representación artística da realidade.	A31 A36	
Habilidade para o manexo dos códigos de representación na creación artística.	A42	
Habilidade para a lectura e análise de imaxes.	A25	B1 B2
Habilidade para a representación artística da realidade.	A42	

Contidos

Tema

Introdución á semiótica.	De Saussure definiu a semiótica como unha ciencia que estuda a vida dos signos no seo da vida social. A énfase na relación do signo co seu contexto social será fundamental nesta aproximación. O signo se eríxese en lugar de algo por consenso e uso común, non por necesidade. Entender a arbitrariedade dos signos é o punto de partida para entender que a representación nunca é natural, nin obxectiva, nin inocente: independentemente das súas pretensións, sempre está impregnada de ideoloxía.
As funcións da linguaxe. Factores da comunicación na obra de arte.	A clasificación de Roman Jakobson das funcións da linguaxe (funcións referencial, apelativa, expresiva, fática, poética e metalingüística) é o punto de partida para estimular a facultade crítica ao ler. A nosa posición como lectores está condicionada por asuncións tácitas das que non somos conscientes. O coñecemento de como funciona a linguaxe fai que os procesos de significación non se vexan como a simple transmisión de significados xa constituídos, senón que se entendan como o lugar no que se constrúe a realidade.
Códigos de representación. Sintaxe da imaxe.	A cuestión de como se significa non é simplemente formal, mais o formal é fundamental para significar. É o substrato fundamental sobre o que se asentan os significados. Por iso hai que comprender que cada código de representación está baseado en certas eleccións formais e que cada elección formal supón, no marco relativamente estable da cultura do/a artista, significados concretos, é dicir, o que a obra nos conta non está só determinado polas eleccións iconográficas ou narrativas, de as houber, senón que, na técnica empregada, na lonxitude do trazo, no tamaño dun motivo en relación ao tamaño total da imaxe, no soporte elixido, no emprego dunha ou doutra perspectiva, no que se enfoca ou desenfoca está implicadas moitas das súas afirmacións.
Relacións entre realidade, percepción e representación.	A percepción non é un proceso estritamente fisiolóxico, de rexistro directo, senón unha construción mental baseada nas sensacións, unha codificación do mundo en signos icónicos que poidan representalo dentro da nosa mente. Esa codificación ten implícita unha perspectiva concreta que parte dos esquemas aprendidos, é dicir, o mundo non se experimenta sen mediación. Só é intelixible no discurso -que é unha estrutura social historicamente concreta de institucións, categorías e crenzas. Se non hai unha percepción nno mediada, menos aínda haberá unha representación natural, xa que estamos falando dunha codificación de segundo grao. A pesar de todas as concepcións románticas da arte como expresión persoal, directa e libre, a creación artística implica unha linguaxe baseado nunhas convencións herdadas a través da educación nos parámetros dunha sociedade. E non se trata só de en que medida é posible que unha representación reflicta o que entendemos por realidade, senón que hai que entender tamén que ese concepto chamado realidade fórxase, en parte, a través das representacións. As representacións non son tan só un reflexo pasivo de significados e valores, senón unhas construtoras activas deses significados e valores. A través delas aprehendemos o mundo e, polo tanto, elas, en gran medida, constrúen a nosa idea do mundo.
Relacións transtextuais.	Todo texto relaciónase, na súa escritura e na súa lectura, co conxunto de textos que o precederon ou que o rodean, de maneira que podemos falar da existencia dun marco transtextual. Como di Barthes, o texto está enteiramente entretecido de citas, referencias e ecos. Toda obra é un palimpsesto, un texto que se superpón a outro, ao que no tapa por completo. Seguindo a clasificación de Gerard Genette, estudaremos cinco relacións transtextuais: paratextualidade, metatextualidade, arquitextualidade, intertextualidade e hipertextualidade. As dúas últimas son as empregadas nas prácticas apropiacionistas, tan características dunha época na que os signos crecen uns sobre os outros e o xogo de imaxes ten cada vez menos que ver cunha (hipotética) realidade exterior.
Construción e deconstrución de imaxes.	Na era dos simulacros, as representacións convertéronse no noso medio natural. Segundo a metáfora de Baudrillard, o mapa da hiperrealidade substituíu o territorio do real. Se aceptamos que son determinantes á hora de construír o noso concepto do que é a realidade, entenderemos que o seu poder é enorme. A práctica deconstrutora pretende poñer en crise a idea da representación como un feito natural, analizando e desmontando os códigos ideolóxicos infiltrados nalgunhas representacións dominantes.

Modos de interpretación da obra de arte.	O método histórico-crítico, o formalista, o iconolóxico, o sociolóxico, o estruturalista, as aproximacións psicanalíticas Ao longo da historia da arte occidental téñense sucedido varios modos de ver as obras de arte, métodos críticos baseados en diversas disciplinas que analizan algúns dos aspectos máis relevantes da arte segundo as épocas e xeografías. A diversidade de aproximacións é un indicador de que estamos tratando con obras abertas, expandidas por cada espectador, que as atrae á súa propia órbita especulativa. A estética da recepción insiste na idea postestruturalista de que as imaxes teñen significado tan só en contacto cos discursos que circulan por unha sociedade.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	2	0	2
Traballos de aula	48	90	138
Sesión maxistral	10	0	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentacións/exposicións	Os alumnos explicaranlle á profesora, de forma individualizada ou en pequenos grupos, as súas formulacións e solucións para o exercicio proposto na sesión maxistral.
Traballos de aula	Os alumnos resolverán os exercicios formulados na sesión maxistral principalmente no obradoiro da materia, co seguimento constante da profesora nas horas presenciais e de forma autónoma nas non presenciais. Tecnicamente, os exercicios implicarán a práctica da pintura, a fotografía e a infografía, aínda que tamén se abordará o manexo dos obxectos e os seus contextos.
Sesión maxistral	A profesora exporá os contidos da materia coa axuda de material audiovisual. Ao termo da clase, proporá un exercicio práctico relacionado cos temas tratados, que se desenvolverá durante varias semanas.

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Presentacións/exposicións	Trátase de acompañar o alumno durante todo o desenvolvemento do exercicio proposto na sesión maxistral, con comentarios dirixidos ao grupo e, sobre todo, con indicacións concretas sobre o seu traballo, intentando que asimile os aspectos conceptuais e que aprenda a solucionar os aspectos técnicos, de forma que poida expresar correctamente as súas propostas formais e discursivas.
Traballos de aula	Trátase de acompañar o alumno durante todo o desenvolvemento do exercicio proposto na sesión maxistral, con comentarios dirixidos ao grupo e, sobre todo, con indicacións concretas sobre o seu traballo, intentando que asimile os aspectos conceptuais e que aprenda a solucionar os aspectos técnicos, de forma que poida expresar correctamente as súas propostas formais e discursivas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Avaliarase a capacidade do alumno para ler as imaxes que nos rodean e propoñer algunhas propias. Avaliaranse, así mesmo, os coñecementos de semiótica, cultura visual e Historia da Arte impartidos nas sesións maxistrais.	15%
Traballos de aula	Avaliarase a progresiva capacidade do alumno para construír imaxes que respondan a un propósito comunicativo concreto e que non sexan obvias nin crípticas. Avaliarase a adquisición de destrezas na práctica dos procedementos artísticos empregados. Avaliaranse os resultados dos exercicios desenvolvidos nos obradoiros, tanto nos aspectos formais como discursivos.	85%

Outros comentarios sobre a Avaliación

<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset="utf-8""><meta name="ProgId" content="Word.Document"><meta name="Generator" content="Microsoft Word 11"><meta name="Originator" content="Microsoft Word 11"><link rel="File-List" href="file:///C:%5CDOCUME%7E1%5CTITULA%7E1%5CCONFIG%7E1%5CTemp%5Cmsohtml1%5C01%5Cclip_filelist.xml"><!--[if gte mso 9]><xml>

<w:worddocument>
<w:view>Normal</w:view>
<w:zoom>0</w:zoom>
<w:hyphenationzone>21</w:hyphenationzone>
<w:punctuationkerning/>
<w:validateagainstschemas/>
<w:saveifxmlinvalid>false</w:saveifxmlinvalid>
<w:ignoremixedcontent>false</w:ignoremixedcontent>
<w:alwaysshowplaceholdertext>false</w:alwaysshowplaceholdertext>
<w:compatibility>
<w:breakwrappedtables/>
<w:snaptogridincell/>
<w:wraptextwithpunct/>
<w:useasianbreakrules/>
<w:dontgrowautofit/>
</w:compatibility>
<w:browserlevel>MicrosoftInternetExplorer4</w:browserlevel>
</w:worddocument>
</xml><![endif]--><!--[if gte mso 9]><xml>

</xml><![endif]--><style>
<!--[if gte mso 10]>
<style>
/* Style Definitions */
table.MsoNormalTable
{mso-style-name:"Tabla normal";
mso-tstyle-rowband-size:0;
mso-tstyle-colband-size:0;
mso-style-noshow:yes;
mso-style-parent:"";
mso-padding-alt:0cm 5.4pt 0cm 5.4pt;
mso-para-margin:0cm;
mso-para-margin-bottom:.0001pt;
mso-pagination:widow-orphan;
font-size:10.0pt;
font-family:"Times New Roman";
mso-ansi-language:#0400;
mso-fareast-language:#0400;
mso-bidi-language:#0400;}
</style>
<![endif]--><table width="600" border="0" cellpadding="0"
cellspacing="1">
<tbody><tr>
<td valign="top">
<p>Terase moi especialmente en conta a
asistencia a clase, que expresa con claridade a implicación e o compromiso
dos alumnos.</p>
<p>Na segunda convocatoria
entregaranse, correctamente realizados, todos os exercicios suspensos ou non
presentados que se propuxeron na materia durante o cuadrimestre.</p>
<p DE AVALIACIÓN CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA DE XULLO: 2 DE XULLO ÁS 10.00 HORAS

<!--[if !supportLineBreakNewLine]-->
<!--[endif]--></p>
<p><o:p> </o:p></p>
</td>
</tr>
</tbody></table>

Bibliografía. Fontes de información

Barthes, Roland, **El susurro del lenguaje. Más allá de la palabra y la escritura**, Paidós,

Gombrich, Ernst H, **Arte e ilusión**, Gustavo Gili,
Picó, Josep (ed.):, **Modernidad y posmodernidad**, Alianza Editorial,
Aumont, Jacques, **La imagen**, Paidós Comunicación,
Baudrillard, Jean, **Cultura y simulacro**, Kairós,
Berger, John, **Modos de ver**, Gustavo Gili,
Bryson, Norman, **Visión y pintura. La lógica de la mirada**, Alianza Forma,
Calabrese, Omar, **El lenguaje del arte**, Paidós,
Foucault, Michel, **Microfísica del Poder**, La Piqueta,
Klein, Naomi, **No Logo**, Paidós,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Historia: Historia da arte/P01G010V01202
Informática: Técnicas informáticas/P01G010V01103
Técnicas escultóricas/P01G010V01203
Técnicas fotográficas/P01G010V01204
Técnicas pictóricas/P01G010V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS

Escultura

Materia	Escultura			
Código	P01G010V01304			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Escultura			
Coordinador/a	Novegil Gonzalez-Anleo, Xoan Manuel			
Profesorado	Novegil Gonzalez-Anleo, Xoan Manuel Ortuzar Gonzalez, Monica			
Correo-e	xoananleo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
A6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
A7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
A9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
A12	Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística
A14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
A31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
A32	Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas. Utilizar as ferramentas apropiadas para as linguaxes artísticas propias
A33	Capacidade de colaboración con outras disciplinas. Desenvolvemento de vías de relación e intercambio con outros campos de coñecemento
A42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
A43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento dos xéneros e tendencias do panorama actual da arte desde unha perspectiva escultórica.	A5 A6 A7
Capacidade para entender a escultura no conxunto das artes.	A5 A6 A7
Coñecementos básicos dos materiais e útiles propios da práctica escultórica.	A12 A14
Coñecementos básicos dos procedementos aplicados á creación escultórica.	A9 A12
Coñecementos básicos de métodos de produción escultórica.	A9 A12
Coñecemento do vocabulario e do código escultóricos.	A6 A7
Capacidade para o manexo básico de útiles e materiais escultóricos.	A31 A32
Capacidade básica para integrar distintas disciplinas na produción de esculturas.	A31 A33
Capacidade para xerar e xestionar de xeito básico unha obra escultórica.	A31

Habilidade para construír unha escultura nas súas diferentes técnicas nun nivel básico.	A42 A43
Habilidade para xerar sistemas produción escultórico nun nivel básico.	A42 A43
Habilidade básica para integrar diferentes disciplinas na produción de esculturas.	A42 A43
Habilidade básica para integrar diferentes materiais na produción de esculturas.	A42 A43

Contidos

Tema	
1-Escultura e obxecto 2-Natureza conceptual, formal e material da escultura. 3-Desenvolvemento da elaboración escultórica. 4-Desenvolvemento dos aspectos ligados á escultura. 5-Aspectos de organización escultórica. 6-Connotacións dos materiais	1-Desenvolvemento e derivas do campo escultórico 2-Distintos puntos de vista da palabra «escultura». 3-Procedementos, técnicas e soportes. 4-Obxecto e representación. 5-Aspectos da composición escultórica. 6-A factura, a tactilidade e a superficie.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos tutelados	10	0	10
Traballos de aula	120	0	120
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	0	6
Sesión maxistral	7	7	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos tutelados	Acompañar o alumno en todo momento co asesoramento do profesor e o seguimento en cada traballo.
Traballos de aula	Que o alumno traballe individualmente ou en grupo baixo a supervisión do profesor.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Revisaranse en común as propostas de todos os compañeiros comentadas polo profesor.
Sesión maxistral	Que o alumno poida constatar desde unha visión panorámica como teñen acontecido os devires da escultura ata chegar á actualidade.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	En todo momento, o profesor acompaña o alumno no seguimento de cada unha das propostas.
Traballos tutelados	En todo momento, o profesor acompaña o alumno no seguimento de cada unha das propostas.
Traballos de aula	En todo momento, o profesor acompaña o alumno no seguimento de cada unha das propostas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Traballos de aula Resolución de problemas	80
Traballos de aula	Valoración da asistencia como participación activa e como dedicación á materia.	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	Problemas e /ou exercicios	10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Baudillard, J.,, **El sistema de los objetos**, S.XXI, Madrid,

Guasch, Ana María, **El último del siglo XX**, Alianza, Madrid,

Focillón, H., **La vida de las formas y elogio de la mano**, Xarait, Madrid,

Marchán, Simón, **Del arte objetual al arte del concepto**, Akal, Madrid,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Técnicas gráficas				
Materia	Técnicas gráficas			
Código	P01G010V01305			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Debuxo			
Coordinador/a	Salamanca Mota, Manuel Dimas			
Profesorado	Castro Muñiz, Jose Salamanca Mota, Manuel Dimas			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	A materia Técnicas Gráficas centra a súa docencia no razoamento e produción de imaxes multiplicables por métodos tradicionais, a partir de matrices e a súa estampaxe. Coa ideación e a realización de imaxes gráficas a través dun proxecto evolutivo, preténdese que o alumno se achegue aos conceptos propios da obra gráfica, que coñeza os diferentes procedementos e recursos básicos de gravado e estampaxe e que desenvolva a súa capacidade de experimentación, ademais de impulsalo a formular os seus intereses artísticos e a desenvolver a súa propia linguaxe en relación coas outras materias do curso.			

Competencias de titulación	
Código	
A1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
A2	Comprensión crítica da evolución dos valores estéticos, históricos, materiais, económicos e conceptuais. Analizar a evolución dos valores da arte desde unha perspectiva socioeconómica e cultural
A5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
A6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
A7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
A9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
A12	Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística
A17	Coñecemento dos diferentes axentes artísticos e o seu funcionamento. Identificar os distintos intermediarios artísticos e as súas funcións na dinámica da arte e a súa metodoloxía de traballo
A19	Capacidade para identificar e entender os problemas da arte. Establecer os aspectos da arte que xeran procesos de creación.
A20	Capacidade de interpretar creativa e imaxinativamente problemas artísticos. Desenvolver os procesos creativos asociados á resolución de problemas artísticos
A31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
A32	Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas. Utilizar as ferramentas apropiadas para as linguaxes artísticas propias
A34	Capacidade de colaboración con outras profesións e especialmente cos profesionais doutros campos. Identificar os profesionais adecuados para desenvolver adecuadamente o traballo artístico
A42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
A43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística
A44	Habilidade para realizar, organizar e administrar proxectos artísticos innovadores

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento das manifestacións actuais dentro do campo da imaxe gráfica e a estampa dixitais.	A1 A5
Coñecementos básicos dos materiais, útiles e dispositivos do gravado e a estampaxe.	A6 A7 A9 A12

Coñecemento dos códigos e conceptos inherentes ao ámbito da gráfica dixital.	A7
Coñecementos históricos básicos do gravado.	A5 A6 A7
Coñecemento dos principais recursos técnicos e visuais da infografía.	A9
Coñecementos básicos dos procesos, procedementos e técnicas do gravado.	A9 A12
Coñecemento do estado actual do pensamento artístico en relación á multiplicidade e á imaxe dixital.	A1 A2 A5
Coñecementos básicos dos procesos de edición.	A9 A12
Capacidade de desenvolvemento de proxectos creativos neste ámbito.	A19 A20
Coñecementos básicos do vocabulario e dos códigos da disciplina.	A6 A7
Capacidade de integración creativa de recursos propios do campo da imaxe gráfica dixital.	A31 A32
Coñecemento dos fundamentos teóricos e históricos da obra do gravado e das técnicas de estampaxe.	A5
Capacidade para manexar dispositivos e ferramentas específicos en procesos creativos.	A31 A32
Capacidade de comprensión dos procesos asociados ao gravado e á estampaxe.	A9 A12
Habilidade no uso de ferramentas infográficas e de impresión dixital.	A42 A43
Capacidade de aplicar con creatividade procesos, técnicas e sistemas de gravado e estampaxe.	A31 A32
Habilidade para desenvolver proxectos no ámbito da gráfica e a edición dixitais.	A42 A43 A44
Capacidade de comprender as implicacións da multiplicidade na creación artística.	A2 A17 A19
Habilidade para integrar procesos gráficos dixitais na creación multidisciplinar.	A34 A43
Habilidade no uso de ferramentas e recursos do medio nun nivel básico.	A42 A43
Habilidade para xerar sistemas de produción do gravado.	A42 A43
Habilidade na integración creativa dos diferentes procesos técnicos.	A42 A43

Contidos

Tema	
I. Gravado e estampa. Principios referentes á obra gráfica.	- Introdución aos procedementos e pensamentos propios das técnicas gráficas para a creación de imaxe múltiple e seriada. Noción de obra orixinal múltiple. - Aproximación aos conceptos de gravar, incidir, recordar, escribir, debuxar, deixar pegada, etc. - Historia, vocación e evolución das técnicas gráficas. - Terminoloxía, nomenclatura, etc. - Explicación dos diferentes procedementos manuais e das súas linguaxes. - A experimentación e a multiplicación como base dun proxecto gráfico evolutivo. Repetición, transformación, seriación, evolución, etc.
II. Ideación e elaboración dun proxecto gráfico.	- Presentación dun proxecto teórico-práctico tendo en conta as características conceptuais da arte gráfica. - Por que unha obra estampada, reproducible (ou non), múltiple, seriada? - Idear un proxecto evolutivo a través da elaboración e transformación da/s matrices e dos diferentes recursos na estampaxe, cun mínimo de dez estampas. - Elaboración dunha memoria teórica. Elaboración do proxecto: - Presentación e bosquexos previos - Investigación teórica e busca de referencias - Planificación da produción. - Elaboración dun proxecto teórico.

III. Produción experimentación. Para a produción dos proxectos valoraranse diferentes recursos apropiados a cada linguaxe e proxecto conceptual, a partir dunha matriz a prancha perdida ou coa combinación de varias matrices e a súa estampaxe con múltiples recursos. Realización dun conxunto ou serie de estampas na idea de proxecto evolutivo (multiplicación-transformación).	Produción (elaboración da/s matrices e a súa estampaxe): Xilografía sobre contrachapado, dm ou linóleo. - Proxecto a unha soa cor - Varias cores a prancha perdida. - Maneira negra Gravado calcográfico ou procesos directos sobre metal, PVC, metacrilato... - Punta seca (liña e mancha). - Maneira negra - Aditivas. Carborundo. Vernices ou procesos indirectos (por medio de ácidos). - Augaforte (liña e valores con tramados) - Técnicas de levantado e augatinta (mancha) ou procesos directos sobre metal, PVC, metacrilato... ou ben técnicas con aditivos, collagraph, sobre cartón, madeira... - Aglutinantes, adhesivos e materiais de carga. - Efectos e texturas con collage. Recursos de estampaxe (en negro e cores) - Tinguido e limpeza das matrices segundo os resultados buscados (contrastado, entrapado, ton de placa, à la poupée). - Re-estampaxe - Tinguido en oco e relevo, método Hayter. - Tinguido de modelos, recortes, reservas, chine collé. - Estampaxe sobre diferentes papeis. Elección e preparación dos papeis. Secado e prensado. Presentación final nunha carpeta. Cada estampa coa su ficha técnica.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	10	15	25
Proxectos	10	20	30
Prácticas de laboratorio	40	55	95

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposicións teóricas acerca dos principios referentes á obra gráfica: pensamentos e procedementos. Apoio audiovisual: procedementos técnicos e visualización de obras. - Historia da Arte e creación contemporánea. - Visualización de traballos de alumnos anteriores.
Proxectos	Seguimento individual e en grupo: - dos pre-proxectos e dos bosquexos (caderno de campo) - do proxecto teórico (marco conceptual e referencias doutros artistas). Orientación bibliográfica da planificación e produción do proxecto (realización da/s matrices, proceso de estampaxe e presentación final).
Prácticas de laboratorio	- Demostración práctica dos diferentes procedementos. - Seguimento da realización da/s matriz/ces e da súa modificación-evolución (a prancha perdida e novas pranchas complementarias) - Seguimento dos procesos de estampaxe (estampaxe dos diferentes estados da/s matriz/ces e variacións con diferentes recursos). - Recomendacións para a presentación final.

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Proxectos	Proxectos: - Seguimento individual do proxecto en todas as súas fases dentro do marco conceptual da materia. (Ver metodoloxía). - Tutelar e asesorar a súa investigación teórica e orientar a súa busca de referencias. - Impulsar o alumno a formular os seus intereses artísticos e a desenvolver a súa propia linguaxe en relación coas outras materias do curso. Prácticas de laboratorio - Seguimento práctico personalizado para a produción do proxecto. - Seguir a evolución teórico-práctica do proxecto, a súa planificación e a súa realización técnica ata a súa presentación final. - Orientar e aconsellar na elección dos procedementos técnicos apropiados a cada proxecto e linguaxe persoal. - Controlar o bo manexo das ferramentas e maquinaria para unha aplicación óptima dos procesos. - Fomentar e encamiñar a capacidade de exploración e experimentación do alumno.

Prácticas de laboratorio	Proxectos: - Seguimento individual do proxecto en todas as súas fases dentro do marco conceptual da materia. (Ver metodoloxía). - Tutelar e asesorar a súa investigación teórica e orientar a súa busca de referencias. - Impulsar o alumno a formular os seus intereses artísticos e a desenvolver a súa propia linguaxe en relación coas outras materias do curso. Prácticas de laboratorio - Seguimento práctico personalizado para a produción do proxecto. - Seguir a evolución teórico-práctica do proxecto, a súa planificación e a súa realización técnica ata a súa presentación final. - Orientar e aconsellar na elección dos procedementos técnicos apropiados a cada proxecto e linguaxe persoal. - Controlar o bo manexo das ferramentas e maquinaria para unha aplicación óptima dos procesos. - Fomentar e encamiñar a capacidade de exploración e experimentación do alumno.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Valorarase: - a asistencia a clase e a atención activa. - a intervención ao final das leccións con preguntas ou comentarios. - a participación nos seminarios e debates, así como a colaboración a partir da investigación persoal. - a correcta aplicación dos contidos das sesións no proxecto teórico e práctico.	10%
Proxectos	Presentación dunha pequena memoria/proxecto teórico: Valorarase, por unha parte, a motivación teórica del proxecto e, pola outra, a súa planificación e produción (durante as prácticas de laboratorio). - Sistema de avaliación continua ata a entrega da memoria. Criterios de avaliación: - Comprensión dos conceptos propios da obra gráfica múltiple, expostos nas clases maxistrais e nos seminarios participativos. - Capacidade de análise e de relación entre os diferentes contidos e a súa aplicación para o seu propio proxecto. - Claridade de expresión na exposición. - Ampliación dos coñecementos e das referencias artísticas. - Uso correcto da terminoloxía propia e das citas. - Orixinalidade e rigor na presentación do tema.	20%
Prácticas de laboratorio	Entrega dunha carpeta coas estampas realizadas, seguindo a idea de proxecto evolutivo (multiplicación-transformación). Valorarase a produción do proxecto, a súa planificación, realización e presentación segundo os criterios seguintes: Criterios de avaliación xerais: - Sistema de avaliación continua e dos traballos entregados (carpeta cun mínimo de 10 estampas, tamaño de matriz entre A4 e A3). - O interese artístico das imaxes estampadas. O alumno terá a opción de establecer un debate dentro do grupo da clase en defensa da valoración do seu traballo. En caso contrario, o profesor valorará este aspecto unilateralmente. - A comprensión e utilización correcta dos procesos técnicos, tanto na elaboración e evolución das matrices como na súa correcta estampaxe. Valorarase a complexidade dos procedementos empregados. - A adecuación dos procedementos que se utilicen ao proxecto e linguaxe propios. - A planificación e realización das diferentes etapas do proxecto evolutivo. - A capacidade de experimentación e a curiosidade investigadora do alumno. - A coherencia ou incoherencia de todos os exercicios do alumno. - A asistencia a clase. - A participación na dinámica da clase, tanto en tarefas de organización (limpeza, adquisición e bo uso de materiais colectivos, etc.) como en noutras posibles colaboracións co grupo de clase.	70%

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación continua

Bibliografía. Fontes de información

Historia de un arte. El grabado, Ed. Skira. Carroggio,

Martín, Judy., **Enciclopedia de técnicas de impresión**, Ed. Alcanto, Barcelona, 1994,

Catafal Rull, Jordi y Oliva Fábregas, Clara, **El Grabado**, . Ed. Parramón, 2002,

Dawson, Michel, **Guía completa de Grabado e impresión**, Ed. H. Blume, Madrid, 1982.,

Chamberlain, Walter, **Grabado en madera y técnicas afines**, Ed. H. Blume, Madrid,1988,
Premio nacional de grabado, Calcografía nacional,
Obra gráfica, Fundación CIEC Betanzos,
BELLIDO Zambrano, Ana, **El grabado no tóxico en la escuela**,
RAMOS GUADIX, Juan Carlos, **Técnicas aditivas en el grabado contemporáneo**, Universidad de Granada, 1992.,
- Repetición/Transformación, Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, Madrid, 1992,
Gilles Deleuze, **Diferencia y repetición**, Madrid : Júcar, 1988,
- NOYCE, Richard, **Printmaking at the edge**, A&C Black (London), 2006,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Produción artística: Imaxe II/P01G010V01602
Proxectos gráficos dixitais/P01G010V01908
Traballo de Fin de Grao/P01G010V01991

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Expresión artística: Debuxo-Forma/P01G010V01102

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Arte: Arte e modernidade				
Materia	Arte: Arte e modernidade			
Código	P01G010V01401			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Escultura Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Cendan Caaveiro, Marina Susana			
Profesorado	Castro Fernandez, Jose Antonio Cendan Caaveiro, Marina Susana Fernandez Olivera, Maria Luisa			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación	
Código	
A1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
A2	Comprensión crítica da evolución dos valores estéticos, históricos, materiais, económicos e conceptuais. Analizar a evolución dos valores da arte desde unha perspectiva socioeconómica e cultural
A4	Comprensión crítica da dimensión preformativa e de incidencia social da arte. Analizar a repercusión recíproca entre a arte e a sociedade
A5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
A6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
A8	Coñecemento das diferentes funcións que a arte adquiriu a través do desenvolvemento histórico. Estudar a evolución do papel da arte a través do tempo
A9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
A21	Capacidade de comprender e valorar discursos artísticos en relación coa propia obra. Establecer medios para comparar e relacionar a obra artística persoal co contexto creativo.
A36	Capacidade de documentar a produción artística. Utilizar as ferramentas e recursos necesarios para contextualizar e explicar a propia obra artística
A37	Capacidade de identificar os problemas artísticos e/ou socioculturais así como os condicionantes que fan posible discursos artísticos determinados. Describir os condicionantes que inciden na creación artística. Análise das estratexias de produción artística
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
B3	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese
B5	Capacidade de traballar autonomamente.
B6	Capacidade de traballar en equipo.
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade

Competencias de materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecemento dos conceptos básicos da Historia da Arte.	A1 A8	B1
Coñecemento dos diferentes conceptos de modernidade e vangarda.	A1 A8	
Coñecemento dos períodos artísticos máis importantes e a súa evolución.	A2 A4	
Coñecemento dos movementos artísticos fundamentais da modernidade e a vangarda.	A2 A8	
Capacidade para a toma de decisións sobre a función que se lle asigna ao patrimonio e á súa posta en valor e uso público.	A6	B3

Coñecemento da arte galega no seu contexto histórico.	A1 A2 A8	B13
Coñecemento da arte galega no contexto da modernidade e a vangarda.	A2 A8	
Coñecemento e posta en valor do noso patrimonio museístico e arquitectónico.	A9	B5
Capacidade para comprender a obra de arte no seu contexto histórico cultural.	A1 A2 A4	B13
Coñecemento das relacións entre o período moderno e a arte contemporánea.	A1 A2	
Coñecer a programación e as liñas expositivas das institucións museísticas máis relevantes de dentro e fóra de Galicia.	A2	B6
Capacidade para comprender a obra de arte como manifestación cultural do seu tempo.	A37	
Coñecemento da evolución do pensamento e os métodos historiográficos.	A1 A2	
Capacidade de recoñecer os antecedentes históricos de obras e movementos artísticos.	A1 A2 A37	
Capacidade para comprender a obra de arte no contexto da sociedade moderna.	A1 A21	
Capacidade para comprender a arte galega no seu contexto cultural.	A37	
Capacidade de entender a evolución da arte contemporánea desde a modernidade.	A1 A5 A21	
Habilidade para contextualizar historicamente a obra de arte.	A36 A37	B1
Capacidade de relacionar a produción artística actual coas súas orixes na modernidade.	A2 A5 A21	
Habilidade para contextualizar historicamente a arte galega.	A37	
Habilidade para contextualizar a arte galega moderna e de vangarda.	A2 A8	
Habilidade para recoñecer as diferentes escolas interpretativas da historiografía artística.	A1	B1 B2
Habilidade para recoñecer os diferentes movementos artísticos modernos e de vangarda.	A1 A2	B1 B2
Habilidade no establecemento de liñas de influencia diacrónicas.	A1 A2	B1 B2

Contidos

Tema

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	5	10	15
Sesión maxistral	5	10	15
Saídas de estudo/prácticas de campo	24	48	72
Probas de resposta curta	48	0	48

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentacións/exposicións	Fomentar a capacidade do alumno para expresarse en público articulando un discurso coherente e con contidos
Sesión maxistral	Desenvolvemento teórico dos contidos da materia
Saídas de estudo/prácticas de campo	Visita a exposicións como complemento das clases

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición

Presentacións/exposicións	Atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.
Sesión maxistral	Atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Presentación e exposición oral dos exercicios que se propoñan no trancurso das clases	10
Sesión maxistral	Valoración da asistencia á clase	10
Saídas de estudo/prácticas de campo	Valoración da asistencia ás saídas de estudo que se propoñan	10
Probas de resposta curta	Realización dunha proba final ao remate do cuadrimestre	70

Outros comentarios sobre a Avaliación

Arte e Modernidade é unha asignatura compartida entre tres profesores:

Susana Cendán (1º parte) 70%

Antón Castro (2º parte) 20%

Marisa Fernández (3º parte) 10%

Na parte correspondente á profesora Susana Cendán valorarase: Participación nos exercicios por grupos plantexados na clase, asistencia ás saídas de estudos, asistencia á clase e proba final.

A parte correspondente aos profesores Antón Castro e Marisa Fernandez valorarase: Asistencia á clase e realización dos traballos plantexados na súa porcentaxe correspondente. **Non require EXAME.**

A pertenza a un GRUPO (P1, P2, P3, P4 e P5) excepto causas xustificadas, é inamovible. **NON SE VALORARÁ NA NOTA FINAL OS TRABALLOS DAQUELES ALUMNOS QUE TRABALLEN FORA DOS SEUS GRUPOS.**

Bibliografía. Fontes de información

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Debuxo				
Materia	Debuxo			
Código	P01G010V01402			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Debuxo			
Coordinador/a	Rua Rodriguez, Jose Ramon			
Profesorado	Rua Rodriguez, Jose Ramon			
Correo-e	jrua@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia forma parte da de Produción Artística, polo que conforma o núcleo central do estudo e da aprendizaxe das diferentes disciplinas artísticas. Desenvolve os sistemas de categorías, de experiencias e de linguaxes propias no ámbito artístico do debuxo.			

Competencias de titulación	
Código	
A6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
A7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
A9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
A12	Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística
A14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
A20	Capacidade de interpretar creativa e imaxinativamente problemas artísticos. Desenvolver os procesos creativos asociados á resolución de problemas artísticos
A21	Capacidade de comprender e valorar discursos artísticos en relación coa propia obra. Establecer medios para comparar e relacionar a obra artística persoal co contexto creativo.
A22	Capacidade de producir e relacionar ideas dentro do proceso creativo
A25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
A31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
A32	Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas. Utilizar as ferramentas apropiadas para as linguaxes artísticas propias
A42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
A43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo

Competencias de materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecementos dos procedementos, materiais e útiles propios da práctica do debuxo.	A12 A14	
Coñecementos de métodos de produción do debuxo.	A9 A12	
Coñecemento do vocabulario e do código do debuxo.	A6 A7	
Coñecemento sobre a observación e modos de retención e almacenamento das imaxes.	A7 A9	B2
Coñecemento analítico e sintético da figura humana a través do debuxo.	A7	
Capacidade para o manexo de útiles e materiais do debuxo.	A31 A32	
Capacidade para a representación a través do debuxo.	A31 A32	B2
Capacidade para entender o debuxo como instrumento de observación e análise visual.	A6	B1 B2

Capacidade para entender o debuxo como instrumento para a creación, análise, desenvolvemento e transmisión de ideas.	A6 A7 A9 A14 A22	
Capacidade para o desenvolvemento e traballo coa observación.	A20 A22	B1 B2
Capacidade para xerar e transformar unha imaxe empregando técnicas de debuxo.	A31 A32	
Capacidade para xerase ámbitos de referencia para a propia creación.	A21 A22 A25	
Habilidade para debuxar con diferentes técnicas.	A42 A43	
Habilidade para xerar sistemas de produción do debuxo.	A42 A43	
Habilidade para a representación a través do debuxo.	A42 A43	B2
Habilidade para a análise visual da figura humana e a súa contorna.	A42	B2

Contidos

Tema	
1. Natureza formal e material do debuxo.	Procedementos, materiais e útiles de debuxo. Aplicación ao proceso creativo. Desenvolvemento do vocabulario do debuxo e das diferentes formas da disciplina.
2. O debuxo como pensamento sensible.	Percepción e análise visual. O trazo e a pegada no debuxo. O debuxo mental, emocional e sensible.
3. Representación e creación desde o debuxo.	A figura humana no seu medio e no debuxo.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	10	0	10
Traballos de aula	56	0	56
Saídas de estudo/prácticas de campo	0	28	28
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	56	56

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Clase de presentación de exercicios, traballos ou proxectos. Clases de contido teórico. O estudante, de maneira individual ou en grupo, presenta o resultado do seu traballo, proxecto, etc, ante o profesor e un grupo de estudantes. Coñecer os métodos de produción do debuxo e o seu vocabulario. Comprender o debuxo como forma artística de creación, análise, desenvolvemento e transmisión de ideas.
Traballos de aula	Os estudantes traballan individualmente ou en grupo baixo supervisión do profesor. Coñecer os procedementos, materiais e útiles propios da práctica do debuxo. Fomentar o coñecemento analítico e sintético desde a observación e retención de imaxes. Analizar imaxes de forma visual, transformándoas e xerando novas producións artísticas desde o debuxo. Estudar, analizar e sintetizar a figura humana e o seu medio.
Saídas de estudo/prácticas de campo	Actividade autónoma do alumno.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver de forma autónoma a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios.

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**

Traballos de aula	O profesor atende individual e colectivamente os alumnos/as no seu traballo. Persegue orientar e dar pautas necesarias a cada un durante o desenvolvemento da práctica creativa. Tamén pretende orientar sobra a práctica e os conceptos da imaxe nos nosos días e sobre o acceso a procesos creativos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Ejecucion de dibujo de modelo fijo, apuntes del natural y dibujo de imaginación. (Asistencia, cumplimiento de plazos, exactitud, rapidez, plástica del trazo, composición y creatividad de la solución)	75
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados.	25

Outros comentarios sobre a Avaliación

Calendario das probas de avaliación:

Na convocatoria ordinaria: realizarase unha proba global que avaliará o proceso de aprendizaxe

A data da proba será no mes de xuño, os días 11 e 13, no horario de clase.

En dita proba realizarase un exercicio práctico atendendo ao desenvolvemento global da materia.

PROBA DE AVALIACIÓN CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA DE XULLO: 12 DE XULLO ÁS 10.00 HORAS

Bibliografía. Fontes de información

Bordes, Juan, **Historia de las teorias de la figura humana**, Catedra,

Bouleau, Charles, **Tramas, la geometria secreta de los pintores**, Akal Oriente,

Civardi, Giovanni, **El desnudo masculino**, El Drac,

Civardi, Giovani, **El desnudo femenino**, El Drac,

Clark, Kenneth, **El desnudo. Un estudio de la forma ideal.**, Alianza Forma,

D'Amelio, Joseph, **Perspective Drawing Handbook (PDF)**, Dover Pub. Inc.,

Hogarth, Burne, **El dibujo de la figura humana a su alcance**, Benedkt Taschen corp,

Loomis, Andrew, **El dibujo de la cabeza en todo su valor (PDF)**, Lib. Hachette S.A.,

Loomis, Andrew, **Ilustración creadora (PDF)**, Lib. hachette S.A.,

Loomis, Andrew, **Dibujo de cabeza y manos (PDF)**, Lib. Hachette,

Lucie-Smith, Edward, **El arte del desnudo**, Ediciones Polígrafa,

Pérez Sanchez, Alfonso, **Historia del dibujo en España. De la Edad Media a Goya**, Cátedra,

Vilppu, **The Vilppu Drawing Manual (PDF)**, Vilppu Studio Press,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Imaxe en movemento				
Materia	Imaxe en movemento			
Código	P01G010V01403			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Debuxo Pintura			
Coordinador/a	Dopico Aneiros, Maria Dolores			
Profesorado	Dopico Aneiros, Maria Dolores Fernandez Prada, Maria Elena Garcia Ariza, Alberto Jose Suarez Cabeza, Fernando			
Correo-e	lolado@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Iniciación á linguaxe audiovisual a través da análise da imaxe en movemento desde a fotografía e os primeiros experimentos de animación precinematográfica ata o cine na súa vertente máis experimental da man das vangardas ata a experimentación actual.			

Competencias de titulación	
Código	
A1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
A5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
A6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
A7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
A9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
A12	Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística
A31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
A32	Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas. Utilizar as ferramentas apropiadas para as linguaxes artísticas propias
A42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
A43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo

Competencias de materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecementos históricos básicos da imaxe en movemento desde unha perspectiva artística.	A1 A5	
Coñecementos básicos da linguaxe audiovisual.	A6 A7	
Coñecementos básicos de modelos narrativos actuais no audiovisual.	A6 A7	
Coñecementos básicos de ferramentas informáticas aplicadas ao audiovisual.	A9	
Coñecementos básicos de procesos, dispositivos e sistemas de xeración, procesamiento e edición de imaxe.	A9 A12	
Capacidade para a análise crítica da imaxe audiovisual como creación artística.	A1	B1 B2
Capacidade para o manexo básico da linguaxe audiovisual.	A31 A32	

Capacidade para a comprensión e a análise crítica de obras audiovisuais actuais.	A1	B1 B2
Capacidade para establecer procesos de creación de imaxe en movemento.	A31 A32	
Habilidade para manexar dispositivos básicos de xeración, procesamento e edición de imaxe.	A42 A43	
Habilidade para o uso de ferramentas informáticas aplicadas ao audiovisual.	A42 A43	
Habilidade para aplicar os recursos da imaxe en movemento á creación artística.	A42 A43	
Habilidades para analizar criticamente obras de arte audiovisuais.	A1	B1 B2

Contidos

Tema	
O dispositivo fotográfico e a captación do instante.	Primeiras experiencias precinematográficas.
Aproximación á linguaxe audiovisual	Modelos fílmicos e modos de representación.
O discurso experimental	Aproximación á linguaxe audiovisual.
Bases da linguaxe	O plano, a secuencia, os encadres e os movementos de cámara.
O guión, o ritmo e a montaxe	Cine experimental/animación/videoarte/flipbooks.
A imaxe dixital	Ferramentas e sistemas de captura e xeración de imaxe.
Introdución ao retoque fotográfico	Adobe Photoshop (ferramentas básicas para construír unha animación e exportala).

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	5	0	5
Traballos tutelados	15	30	45
Debates	5	0	5
Proxectos	20	50	70
Sesión maxistral	15	0	15
Traballos e proxectos	4	0	4
Observación sistemática	2	0	2
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentacións/exposicións	Os proxectos levados a cabo polo alumno presentaranse na clase, expoñendo con claridade as fontes de información e o desenvolvemento da investigación.
Traballos tutelados	Os traballos tutelados son aqueles necesarios para conseguir un dominio da ferramenta de traballo que será, neste caso, a aplicación informática.
Debates	Os debates que terán lugar na clase son parte esencial na participación do alumno. Tratarase de analizar a influencia do audiovisual desde as vangardas.
Proxectos	Os proxectos serán desenvolvidos polo alumno unha vez amose o dominio da ferramenta mediante os exercicios prácticos previos.
Sesión maxistral	A sesión maxistral supón unha sesión introdutoria de cada un dos apartados. Cada sesión verase complementada polas proxeccións audiovisuais.

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Traballos tutelados	Os traballos tutelados requiren atención personalizada para axudar ao alumno na súa aprendizaxe da ferramenta, tendo en conta, ademais, que neste ámbito hai grandes diferenzas de nivel entre o alumnado en canto dominio técnico O proxecto require atención personalizada para conseguir que cada alumno evolucione na medida das súas posibilidades, rendendo os obxectivos de investigación propostos.
Proxectos	Os traballos tutelados requiren atención personalizada para axudar ao alumno na súa aprendizaxe da ferramenta, tendo en conta, ademais, que neste ámbito hai grandes diferenzas de nivel entre o alumnado en canto dominio técnico O proxecto require atención personalizada para conseguir que cada alumno evolucione na medida das súas posibilidades, rendendo os obxectivos de investigación propostos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Os traballos tutelados terán unha avaliación continuada.	60
Proxectos	Os proxectos terán unha avaliación continuada.	40

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

BENJAMIN, Walter, **El arte en la época de su reproductibilidad técnica, Discursos Interrumpidos**, 1982,

BURCH, Noel, **El Tragaluz del infinito**, 1991,

EINSENSTEIN, S.M, **La forma en el cine**, 1986,

SÁNCHEZ BIOSCA, V, **El montaje cinematográfico**, 1996,

WIGAN, MARK Imágenes, **Imágenes en secuencia**, 2008,

Juan Antonio Álvarez Reyes, **Fantasmagoría. Dibujo en movimiento**, 2006,

AAVV, **Daumen kino. The Flip Book Show**, 2005,

Faber, Liz y Walters, Helen, **Animación Ilimitada. Cortometrajes innovadores desde 1940**, 2004,

Recomendacións

Outros comentarios

O alumno tense que implicar no visionado de obras audiovisuais, xa que para conformar unha visión crítica non son suficientes as horas de visionado na clase. Actualmente, a biblioteca de Belas Artes conta co préstamo de obras audiovisuais, o que facilita o labor para o estudante.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Pintura				
Materia	Pintura			
Código	P01G010V01404			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Pintura			
Coordinador/a	Huete Vales, Angel			
Profesorado	Huete Vales, Angel			
Correo-e	anxel@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia trata sobre a aplicación de estratexias específicas, teóricas e prácticas dirixidas a dotar ao alumno das capacidades e coñecementos imprescindibles para unha correcta operatividade intelectual e técnica nas tarefas propias da produción pictórica. A pintura é unha actividade artística destinada a unha experiencia sensorial, intelectiva e de certa complexidade, e sérvese da ordenación e xustaposición de recursos materiais, plásticos e conceptuais en forma de marcas visuais. O territorio ampliado da pintura emprega signos visuais, xunto con outros procesos de significación que a técnica, a historia e o contexto implican no feito pictórico. O coñecemento perceptivo é inseparable da experiencia mental acumulada e dos procesos intelectivos de formación de ideas e de modelos. Proporase, por tanto, un proceso no que participen tres elementos de relación: a materia, os signos visuais básicos (plásticos e icónicos) e os sistemas a través dos cales materia e signos articulan coñecemento. Por outra banda, os elementos de significación, con independencia da presenza material de pintura, abren outra vía cara a ampliación do territorio da pintura a obras non realizadas con materia pictórica que, non obstante, manifléstanse en consonancia con esa tradición e establecen relacións de permeabilidade con outros medios. É na relación de complementariedade onde con frecuencia se polarizan sínteses de pensamento por pares de oposición retórica, ao estilo de: teoría e práctica, intelectual e técnico, distante e próximo, frío e emotivo, racional e místico, obxectivo e subxectivo, reflexivo e espontáneo, etc., desde onde se proporá abordar os aspectos relativos á natureza conceptual, formal e material da pintura así como tamén establecer a relación de diferenza que vai desde a representacionalidade como reprodución icónica (fotográfica, por exemplo) da realidade ata a obxectualidade, ben matérica, ben enunciativa (abstracción) como realidade mesma. Esta materia desenvolve a aprendizaxe teórica e práctica no propio exercicio da produción pictórica.			

Competencias de titulación	
Código	
A5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
A6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
A7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
A9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
A12	Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística
A14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
A31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
A32	Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas. Utilizar as ferramentas apropiadas para as linguaxes artísticas propias
A33	Capacidade de colaboración con outras disciplinas. Desenvolvemento de vías de relación e intercambio con outros campos de coñecemento
A42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
A43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Coñecemento dos xéneros e tendencias do panorama actual da arte desde unha perspectiva pictórica.	A5 A6 A7
Coñecemento dos materiais e útiles propios da práctica pictórica.	A12 A14
Coñecemento dos procedementos aplicados á creación pictórica.	A9 A12
Coñecemento de métodos de produción pictórica.	A9 A12
Coñecemento do vocabulario e do código pictóricos.	A6 A7
Capacidade para entender a pintura no conxunto das artes.	A5 A6 A7
Capacidade para o manexo básico de útiles e materiais pictóricos.	A31 A32
Capacidade para xerar e xestionar de xeito básico unha imaxe pictórica.	A31 A32
Capacidade básica para integrar distintas disciplinas na produción de imaxes.	A31 A33
Habilidade para construír unha pintura nas súas diferentes técnicas nun nivel básico.	A42 A43
Habilidade para xerar sistemas de produción pictórica nun nivel básico.	A42 A43
Habilidade básica para integrar diferentes disciplinas na produción de imaxes.	A42 A43
Habilidade para a utilización de materiais non pictóricos na produción de imaxes.	A42 A43

Contidos

Tema	
- Natureza conceptual, formal e material da pintura. Breve consideración de antecedentes referidos a movementos históricos de ruptura convertidos en referentes paradigmáticos, por exemplo: romanticismo, realismo, expresionismo, cubismo, abstracción, surrealismo, etc.	-Comprobación da relación entre conceptualidade e formalidade na obra de artistas tamén de referencia, como Malevich ou Magritte. Consideración de outras disciplinas: arquitectura, deseño, música,rtc.
- Desenvolvemento do vocabulario pictórico e o sistema de categorías asociadas á abstracción e a fotografia asi como a outras disciplinas pictóricas.	-Manexo de fontes documentais da imaxe. O coñecemento a través de imaxes producidas por outros (coñecemento vicario), imaxes artísticas, fotográficas e técnicas. A instrumentalización destas imaxes, a cita, o apropiacionismo, etc. A fotografía como referente documental, técnico e discursivo.
- O trazo, a pegada e o xesto na pintura. Os signos indéxicos como sinais inefables na fotografía e nalgúns procesos abstractos.	-Relación entre referencialidade icónica e indicialidade, outros sistemas e recursos cara a discursividade. Consideración dos signos visuais.
- Dimensións materiais, simbólicas e culturais dos soportes e formatos. Connotacións dos materiais.	-Natureza dos referentes artísticos que compoñen o imaxinario popular en relación cos referentes que se establecen no imaxinario de iniciados.
- Introdución ao espazo pictórico: espazo ilusionista, espazo descontinuo, espazo pantalla, espazo fragmentado e outras consideracións.	- Valoración da realidade: diferenciación, xeneralización, punto de vista, distancia, as partes e o todo, orde e caos, definición e verosimilitude.
-Conceptualidade e formalismo, e a súa relación dialéctica.	-Desenvolvemento dos aspectos ligados á pintura como obxecto e como representación.
- Emotividade e distancia, dous parámetros que interactúan.	-Emotividade e distancia noutras disciplinas: música,teatro, etc.
- Desenvolvemento dos aspectos de organización e composición pictórica. Consideración das tendencias compositivas. A composición e a abstracción.	-A composición en relación á textura e á indicialidade.
- Valores culturais na comunicación. Discursividade e carga ideolóxica (retórica).	-Análise e lectura da obra pictórica.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	4	6	10
Presentacións/exposicións	8	12	20
Traballos de aula	40	60	100

Resolución de problemas e/ou exercicios	4	6	10
Debates	4	6	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Desenvolver o sentido da materia para que a aprendizaxe sexa unha actividade significativa para o alumno e poida ter un alcance do programa cos seus obxectivos e contidos. Espazo que atende á función de darlle coherencia aos fundamentos de natureza teórica dirixidos á produción artística crítica.
Presentacións/exposicións	Espazo para a exposición de propostas de traballo que supón establecer a relación íntima entre teoría e produción artística, ao tempo de estimular a capacidade de ordenación argumental, así como a verbalización de conceptos e pensamento. Consideración da corrección e pertinencia das propostas de traballo recibidas de cada alumno, así como de establecer o ordenamento dos procesos de produción.
Traballos de aula	Espazo para establecer relacións entre o coñecemento novo e o que xa posúen o alumno e máis o grupo na consideración de que o coñecemento non é un produto individual, senón social. Espazo material de produción mediante recursos para a comprobación que atenden ás resolucións técnicas que definen o oficio. Abrir o proceso de correlación entre presupostos teóricos, ideolóxicos, discursivos, etc., e os aspectos de materialidade formal.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Visionado de películas con contido relativo ás propostas teóricas e de produción propias da materia. Exercicios teóricos por escrito tipo test ou como comentarios sobre libros ou textos propostos na bibliografía.
Debates	Espazo para a argumentación e verbalización crítica de aspectos controvertidos, teóricos e sociais que se dean no ámbito ideolóxico, conceptual ou plástico, relativos á natureza do exercicio e á súa produción artística. Vai dirixido á participación colectiva.

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Traballos de aula	Definir os contidos de aprendizaxe atendendo ao punto de vista dos obxectivos e da capacidade do alumno, para lle facer significativa a materia na súa exposición, de maneira individualizada ou en pequenos grupos, de cara a un desenvolvemento harmónico co conxunto do grupo. En obradoiros, observar individualmente o proceso produtivo de cada alumno mediante a análise crítica dos procedementos e da discursividade dos medios desenvolvidos cara a un resultado coherente cos obxectivos establecidos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Consistirá na avaliación continua no transcurso da docencia da materia. Valoraranse os seguintes aspectos: a evolución persoal, os procesos de desenvolvemento coherente das problemáticas xurdidas a partir do encontro creativo coas premisas teóricas e máis cos soportes técnicos abordados, a participación activa e o seguimento da materia, así como a actitude no obradoiro relativa á asistencia, puntualidade e aceptación da normativa dos procesos propostos desde o profesorado. O interese é o criterio personalizado nas diferentes actividades de estudo, creación, participación e análise da materia. Realizarase unha parte importante da cualificación final a partir dos resultados acadados na entrega dos distintos traballos (prácticos e teóricos) estipulados ao comezo e no transcurso da materia.	80
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atenderá ao apropiado nas respostas en tests e comentarios, así como á precisión no léxico e na capacidade argumental. A avaliación considerará a asistencia aos visionados cinematográficos,audicións musicais, etc. pola incidencia que estes terán no alcance teórico da materia, e pola eventual aplicación en exercicios prácticos.	10
Debates	Considerarase a pertinencia da participación nos debates, a achega de criterios fundamentados e a implicación.	10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para se presentar á segunda convocatoria é imprescindible achegar todos os traballos realizados ao longo do curso e estar en disposición de dar resposta a algún test por escrito no caso de non ter asistido aos controles teóricos, visionados cinematográficos, etc. que eventualmente se fixeran no cuadrimestre.

O exame propiamente dito terá en conta o tempo de que dispón o alumno para a súa execución. Para axilizar o seu

desenvolvemento, o enunciado da proba pendurarase no taboleiro do curso, polo menos, unha semana antes.

O alumno que non estea presente quince minutos despois da hora establecida para o comezo do exame, será considerado non presentado.

PROBA DE AVALIACIÓN CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA DE XULLO: 14 DE XULLO ÁS 10.00 HORAS

Bibliografía. Fontes de información

BARTHES,R.,, **La cámara lúcida**, Paidós,,

BACIN,A.,, **¿Que es el cine?**, Ediciones Rialp,,

BENJAMIN,W.,, **Sobre la fotografía**, Pre-Textos,,

CARRERE,A.ySABORIT,J., **Retórica de la pintura**, Cátedra,

DUBOIS,P.,, **El acto fotográfico**, Paidós,

ECO,U.,, **La estructura ausente**, Lumen,

GREENBERG,C.,, **Arte y cultura**, Gustavo Gili,

KRAUSS,R.,, **La originalidad de la vanguardia y otros mitos modernos**, Alianza Forma,

PULTZ,J.,, **La fotografía y el cuerpo**, Akal,

SONTAG,S.,, **Sobre la fotogafía**, Edhasa,

ZUNZUNEGUI,S.,, **Pensar la imagen**, Cátedra,

VV.AA., **Nuevas Abstracciones**, Museo Nacional Reina Sofía,

BARTHES, R., *La cámara lúcida*, Paidós, 1994

BAZIN, A., ¿Qué es el cine?, Ediciones Rialp, 1990

BERGER, J., ____*Mirar,* Gustavo Gili, 2001

CARRERE, A. y SABORIT, J., *Retórica de la pintura*, Cátedra, 2000

GREENGERG, C., A*rte y cultura*, Gustavo Gili, 1979

KRAUSS, R., L*a originalidad de la vanguardia y otros mitos modernos,* Alianza Forma, 1996

PULTZ, J., *La fotografía y el cuerpo,* Akal, 2003

SONTAG, S., *Sobre la fotografía*, Edhasa, 1981

ZUNZUNEGUI, S., *Pensar la imagen,* Cátedra, 1995

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Arte: Arte e modernidade/P01G010V01401

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Arte: Arte e modernidade/P01G010V01401

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Arte, linguaxe e representación/P01G010V01303

Outros comentarios

Recoméndase, de maneira específica e prioritaria, a asistencia e puntualidade nas clases presenciais.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Procesos de espazo e tempo				
Materia	Procesos de espazo e tempo			
Código	P01G010V01405			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Escultura Pintura			
Coordinador/a	Loeck Hernandez, Juan			
Profesorado	Alvarez Caccamo, Berta Loeck Hernandez, Juan Meana Martínez, Juan Carlos			
Correo-e	jloeck@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia ten como obxectivo incidir nas coordenadas espazo-temporais, na imaxe e no obxecto desde a percepción visual e a práctica artística actual.			

Competencias de titulación	
Código	
A6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
A9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
A12	Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística
A14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
A22	Capacidade de producir e relacionar ideas dentro do proceso creativo
A25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
A31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
A36	Capacidade de documentar a produción artística. Utilizar as ferramentas e recursos necesarios para contextualizar e explicar a propia obra artística
A38	Capacidade heurística e de especulación para a realización de novos proxectos e estratexias de acción artísticas. Desenvolver a comprensión e especulación dos problemas artísticos na súa totalidade
A42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento da obra de arte en relación á súa contorna física.	A6
Coñecemento dos modos de articular o espazo na obra de arte.	A6 A9 A12 A14
Coñecemento do vocabulario artístico en relación ás súas dimensións espacial e temporal.	A6
Capacidade para entender a obra de arte en relación á contorna.	A22 A25
Capacidade para comprender a dimensión temporal da obra de arte.	A22 A25
Capacidade para entender e desenvolver o espazo inherente á obra de arte.	A22 A25 A31
Capacidade para a visión espacial.	A25
Capacidade para entender e desenvolver o tempo inherente á obra de arte.	A22 A25 A31
Habilidade para traballar na bidimensionalidade e a tridimensionalidade.	A42
Habilidade para o traballo en diferentes escalas.	A36 A42

Habilidade para utilizar as dimensións temporal e espacial da obra nun sentido creativo.	A36 A38 A42

Contidos	
Tema	
O proceso de creación no espazo-tempo.	-Proceso, proxecto e progreso -Proceso e procedemento -O espazo da experiencia creadora: o obradoiro, o lugar, a viaxe, o territorio, a fronteira.
A construción humana do tempo e a autonomía do espazo propio da imaxe.	-Historiografía do tempo. -Iconografía clásica do tempo. -Artes vectoriais e artes estáticas. -Imaxe, espazo narrativo e espazo arquitectónico. -O espazo autónomo da imaxe.
A imaxe do tempo e do espazo.	-A representación do tempo e do espazo a través da historia. -A lóxica da perspectiva e os seus límites. -O espazo interior do suxeito. -O instante fotográfico e a cronofotografía.
Espazo-tempo e contemporaneidade	-Narración, representación y presentación do tempo. -O espazo táctil fronte ao espazo ilusorio. -O espazo baleiro.
O espazo-tempo expandidos.	-Obxecto movente, tautolóxico, efémero e expandido. -A imaxe seriada, secuenciada e simultánea. -Linguaxe temporal nos mass media. -O obxecto, o corpo e o espazo. -O espazo circundante da obra, instalacións e accións.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	9	3	12
Resolución de problemas e/ou exercicios	44	44	88
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	25	25
Titoría en grupo	0	5	5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1.5	7.5	9
Cartafol/dossier	1	5	6
Probas de resposta curta	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Realizaranse tres tipos de actividades: -Explicación de temas xerais da materia mediante catro sesións de traballo repartidas ao longo do cuadrimestre e anunciadas oportunamente. -Proposta de sete exercicios prácticos explicados ao longo do cuadrimestre en sesións de 45 min. -Presentación e contextualización dos textos de lectura obrigatoria (aprox. 1h.).
Resolución de problemas e/ou exercicios	É o traballo propiamente de creación artística no obradoiro onde el profesor titorizará in situ o desenvolvemento e avance do traballo, realizando correccións, comentarios e orientacións nas diferentes sesións do obradoiro.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Compútase un tempo de busca de información para a realización do traballo de obradoiro, así como o tempo de lecturas obrigatorias que se precisan para superar a materia.
Titoría en grupo	Esta actividade consiste no seguimento e presentación de traballos prácticos en pequenos grupos de estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición

Sesión maxistral	Dado que se trata dunha materia enteiramente enmarcada nos procesos artísticos, a presencialidade e o traballo no obradoiro son imprescindibles, polo que se realizará un seguimento semanal do desenvolvemento dos traballos propostos. Polo tanto, a atención personalizada é unha metodoloxía imprescindible para superar os obxectivos marcados. O alumno deberá ter en conta que a comprensión e a capacidade óptima de resolución de exercicios propostos require a presenza constante nas clases prácticas, sen a que non se pode realizar a atención personalizada. Así mesmo, precísase a entrega puntual dos traballos nas datas acordadas e anunciadas. Os horarios das titorías individuais dos profesores: Berta Álvarez Caccamo Mércores: 14h - 16h. Xoves: 14h. - 16 h Juan Carlos Meana Martinez: Mércores: 10,30 h - 13,30 h Xoves: 16,30 h - 19,30 h Juan Loeck Hernandez Luns e mércores: 16,00 h a 17,30 h Mércores e xoves: 9,30 h - 11,30 h
Resolución de problemas e/ou exercicios	Dado que se trata dunha materia enteiramente enmarcada nos procesos artísticos, a presencialidade e o traballo no obradoiro son imprescindibles, polo que se realizará un seguimento semanal do desenvolvemento dos traballos propostos. Polo tanto, a atención personalizada é unha metodoloxía imprescindible para superar os obxectivos marcados. O alumno deberá ter en conta que a comprensión e a capacidade óptima de resolución de exercicios propostos require a presenza constante nas clases prácticas, sen a que non se pode realizar a atención personalizada. Así mesmo, precísase a entrega puntual dos traballos nas datas acordadas e anunciadas. Os horarios das titorías individuais dos profesores: Berta Álvarez Caccamo Mércores: 14h - 16h. Xoves: 14h. - 16 h Juan Carlos Meana Martinez: Mércores: 10,30 h - 13,30 h Xoves: 16,30 h - 19,30 h Juan Loeck Hernandez Luns e mércores: 16,00 h a 17,30 h Mércores e xoves: 9,30 h - 11,30 h
Titoría en grupo	Dado que se trata dunha materia enteiramente enmarcada nos procesos artísticos, a presencialidade e o traballo no obradoiro son imprescindibles, polo que se realizará un seguimento semanal do desenvolvemento dos traballos propostos. Polo tanto, a atención personalizada é unha metodoloxía imprescindible para superar os obxectivos marcados. O alumno deberá ter en conta que a comprensión e a capacidade óptima de resolución de exercicios propostos require a presenza constante nas clases prácticas, sen a que non se pode realizar a atención personalizada. Así mesmo, precísase a entrega puntual dos traballos nas datas acordadas e anunciadas. Os horarios das titorías individuais dos profesores: Berta Álvarez Caccamo Mércores: 14h - 16h. Xoves: 14h. - 16 h Juan Carlos Meana Martinez: Mércores: 10,30 h - 13,30 h Xoves: 16,30 h - 19,30 h Juan Loeck Hernandez Luns e mércores: 16,00 h a 17,30 h Mércores e xoves: 9,30 h - 11,30 h
Probas	**Descrición**
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Dado que se trata dunha materia enteiramente enmarcada nos procesos artísticos, a presencialidade e o traballo no obradoiro son imprescindibles, polo que se realizará un seguimento semanal do desenvolvemento dos traballos propostos. Polo tanto, a atención personalizada é unha metodoloxía imprescindible para superar os obxectivos marcados. O alumno deberá ter en conta que a comprensión e a capacidade óptima de resolución de exercicios propostos require a presenza constante nas clases prácticas, sen a que non se pode realizar a atención personalizada. Así mesmo, precísase a entrega puntual dos traballos nas datas acordadas e anunciadas. Os horarios das titorías individuais dos profesores: Berta Álvarez Caccamo Mércores: 14h - 16h. Xoves: 14h. - 16 h Juan Carlos Meana Martinez: Mércores: 10,30 h - 13,30 h Xoves: 16,30 h - 19,30 h Juan Loeck Hernandez Luns e mércores: 16,00 h a 17,30 h Mércores e xoves: 9,30 h - 11,30 h

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Asistencia, participación e compromiso co seguimento dos temas e exercicios propostos.	5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización, seguimento e entrega dos traballos e/ou exercicios.	62
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Realización de exercicios no tempo do traballo autónomo. Ejercicio 0. Cartografia espazo-tempo	15
Titoría en grupo	Asistencia e participación no análise de resultados, e entrega en tempo dos traballos acordados	5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realización e entrega de comentarios escritos sobre varios textos propostos, donde o alumno debe relacionar a súa experiencia práctica e persoal na materia, cos conceptos teóricos que asimilara nestas lecturas	5
Cartafol/dossier	Realizacion, seguimento e entrega da memoria dossier con todos os traballos propostos na asignatura.	3
Probas de resposta curta	Examen escrito encamiñado a medir os coñecementos adquiridos e asimilados, tanto nas clases maxistrais, como a través da lectura dos textos de referencia que se propoñan.	5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A materia ten unha avaliación continua, o que significa que hai que levar ao día os traballos e propostas desenvolvidas na materia, realizándose as entregas dos ditos traballos puntualmente e nas datas sinaladas ao longo do curso. As ditas datas

atópanse recollidas no cronograma visible no taboleiro da aula.

A fins do período lectivo, el día de la entrega y prueba final, no caso de non superar satisfactoriamente algún dos exercicios ou de non realizar a súa entrega, o alumno aparecerá como non presentado na acta de xuño. Para aprobar a materia deberá repetir e/ou entregar os traballos que falten na convocatoria de xullo.

Así mesmo, o día da entrega final en xuño, e tamén na convocotaria extraordinaria de xullo, haberá unha proba escrita para a avaliación dos coñecementos adquiridos coas lecturas propostas durante o curso e as clases teóricas dispensadas.

PROBA DE AVALACION CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA DE XULLO: 6 de xullo ás 12.00 horas.

A materia ten unha avaliación continua, o que significa que hai que levar ao día os traballos e propostas desenvolvidos na materia.

No caso de non ter superado satisfactoriamente algún dos exercicios ou de non ter realizado a súa entrega, presentaranse na convocatoria de xullo.

Así mesmo, haberá unha proba escrita para a avaliación dos coñecementos adquiridos coas lecturas e as clases teóricas.

Cabe a posibilidade de realizar un exame para a comprobación dos coñecementos adquiridos polos estudantes.

PROBA DE AVALIACIÓN CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA DE XULLO: 15 DE XULLO ÁS 10.00 HORAS

Bibliografía. Fontes de información

ARNHEIM,R, **Arte y Percepción visual. Psicología del ojo creador**, 3ª ed.1981(1ª ed.1979),

BACHELARD,G, **La poética del espacio**, 1986,

CALABRESE,O & ECO,U., **El tiempo en la Pintura.**, 1987,

CASTELO S, Luis, **Del ruido al arte**, 2006,

DIEGO,Estrella de, **Contra el mapa, disturbios en la geografía colonial de occidente.**, 2008,

DIDI-HUBERMAN,G, **Atlas : ¿cómo llevar el mundo a cuestas?**, 2010,

HARZINSKI, K., **From Here to There: Hand Drawn Map Association**, 2010,

LOECK,J., **Lo procesual en la Creación Artística**, 1996,

MEANA, J. Carlos, **El espacio entre las cosas**, 2001,

STOICHITA, Victor I, **Ver y no ver**, 2005,

STOICHITA, V.I., **La Invención del cuadro**, 2000,

VVAA.Coordinador Daniel Soutif, **Arte y Tiempo**, 2000,

VVAA, **MAPPA MUNDI. Museo Colecçao Berardo**, 2011,

Darase unha bibliografía máis ampla e específica de cada tema nas diferentes sesións do obradoiro e da presentación das propostas de traballo.

Darase unha bibliografía máis ampla e específica de cada tema nas diferentes sesións do obradoiro e da presentación das propostas de traballo.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Produción artística: Obxecto e espazo/P01G010V01603
Produción artística: Audiovisuais/P01G010V01502
Produción artística: Imaxe I/P01G010V01503
Produción artística: Imaxe II/P01G010V01602

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Debuxo/P01G010V01402
Imaxe en movemento/P01G010V01403
Pintura/P01G010V01404

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Expresión artística: Debuxo-Forma/P01G010V01102
Expresión artística: Materia-Cor/P01G010V01201
Técnicas escultóricas/P01G010V01203
Técnicas pictóricas/P01G010V01104
Arte, linguaxe e representación/P01G010V01303
Escultura/P01G010V01304
Expresión gráfica: Sistemas de representación/P01G010V01301

Outros comentarios

A avaliación será continua e os traballos hanse entregar na data marcada. Dado que se trata dunha materia sobre os procesos, é imprescindible o seguimento semanal do desenvolvemento dos traballos propostos. O alumno deberá ter en conta que a comprensión e a capacidade óptima de resolución dos exercicios propostos require a presenza constante nas clases prácticas, sen a cal non se pode realizar a atención personalizada.